

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 220 Ft

XXIII. évfolyam 10. szám * Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2016. október

A tartalomból:

4. 63 éves osztálytalálkozó

63. osztálytalálkozó
1945-1953

5. Civil sarok: Pepelán Ferenc kántor

15. A hunyai Község sori iskola emlékére

60 éves a szabadságharc

„Tudja meg mindenki az országban, hogy a lefolyt harc nem forradalom volt, hanem szabadságharc. 1945-től egy veszített, számunkra céltalan háború után, erőszakkal épült ki az itteni rendszer, amelynek örökösei most a tagadás, megvetés, undor és elítélés izzó bélyegét ütik annak minden porcikájára. A rendszer az egész magyar nép söpörte el... A világon páratlan szabadságharc volt ez, a fiatal nemzedékkel népünk élén.

A szabadságharc azért folyt, mert a nemzet szabadon akart dönteni arról, hogy miképpen éljen. Szabadon akart határozni sorsa, államának igazgatása, munkájának értékesítése felől. Ennek a ténynek valóságát maga a nép semmiféle illetéktelen előny érdekében nem engedni elcsavarni, kiaknázni... Figyelmeztetek

minden magyart, hogy a gyönyörűséges egység októberi napjai után ne adjanak helyt pártviszályoknak és széthúzásoknak. Mert az országnak sok mindenre van most szüksége, de minél kevesebb pártra és pártvezérre. Maga a politizálás ma másodrendű ügy: a nemzet léte és a mindennapi kenyér a mi gondunk...

Ettől a pillanattól kezdve figyeljük, hogy ígéretük és cselekedetük fődik-e egymást, és ami ma keresztülvihető, azt senki se halassa holnapra. Mi, akik figyelünk és elmozdítani kívánjuk az egész nép javát, bízunk a Gondviselésben. - S nem hiába.”

Részletek Mindszenty József hercegprímás október 3-án elhangzott rádióbeszédéből.

Bursa Hungarica ösztöndíj a szociálisan rászoruló egyetemistáknak 3. o.

AZ 1956-OS FORRADALOM ÉS SZABADSÁGHARC ENDRŐDÖN IV. - 9. o.

HAJÓMODELL BEMUTATÓ - 10. o.

Hírek a Rózsahegyi Iskolából

Megkezdődött a tanév

Iskolánkban az ünnepélyes tanévnyitót 2016. augusztus 30-án 17 órától tartottuk meg. Ezt a tanévet 49 elsős rózsashegyis kisdíákkal kezdtük, akik nagy örömmel fogadták iskolánk kitzűzójét és érdeklődve lapozgatták a „Rózsahegyis” programfüzetet. Dankó Béla országgyűlési képviselő úr a tanévkezdés alkalmából levélben köszöntötte az iskola közösséget. Pedagógus Szolgálati Emlékérem kitüntetését adott át Kepenyés András Almási Gergelyné, és Uhrinné Darvas Erzsébet volt igazgatóhelyettesek részére, 40 éves pedagógiai munkásságuk elismeréseként.

A leköszönt igazgatóhelyettesek kitüntetését kaptak

Autómentes Nap

2016. szeptember 16-án, pénteken reggel nyolc órakor hatodik és hetedik osztályos tanulóink kis csoportja tekert át iskolánktól a Gyomán megrendezésre kerülő Autómentes Napra. A megnyitó után a rózsashegyis diákok adták a „Tisztább levegőért” meghirdetett reggeli futás gerincét, ahol egymást támogatva, a gyengébbeket bevárva teljesítették a kijelölt távot. A gyerekek a megérdemelt zsíros kenyér és hűtött italok elfogyasztása után kipróbálhatták a rendezvény foglalkozásait. Ezután újra kerékpárra pattantak és fegyelmezetten közlekedve visszaértek az iskolába mintegy 10 km-t maguk

A bringások csapata

Kis program a kisdíákoknak

mögött hagyva.

További információkat találnak az iskola honlapján:
www.rozsahegyiiskola.hu

Kollégiumi avatón táncolt a Színfolt

Több éves munkálat után 2016. szeptember 17-én délelőtt átadták Nagyenyeden a felújított Bethlen Gábor Kollégiumot. Több mint ötmillió euró uniós támogatásból újult meg, az egyház és az önkormányzat példás együttműködése révén. Az impozáns épületegységek mindegyikében zavartalan körülmények között folyhat a tanítás a XXI. századhoz méltóan. Jelenleg hétszáz diák tanul a történelmi falak között. A kollégium cserkészei és a gyomaendrődi Színfolt Mazsorett Csoport táncosai az ünnepségen végig díszsorfalat álltak. Megkondult a harangszó, megérkeztek a volt tanítványok, a mostani diákok, a tanárok, helybeliek, érdeklődők, a környékbeli településről érkezők. A kollégium udvara ünnepi díszbe öltözött, és a vendégek is ünnepi díszbe öltöztették szívüket – lelkiüket. Az állami és egyházi méltatták beszédükben az összefogást, az innovációt, a hihetetlen akaraterőt. A kollégium megújulása az egész erdélyi magyarság számára üzenettel bír és azt bizonyítja, hogy van eredmény, ha van hozzá közösségi akarát. Az ünnepi beszédek és a szalagvágás után megnyílt az ősi alma mater. Kíváncsi tekintetek tükrében élénk táruult a kívül – belül új köntösben pompázó iskola. A második emeleten lévő díszteremben, az állófogadáson, lehetőség nyílt baráti beszélgetésre. Délután pedig kezdetét vette a kulturális mű-

sorok sokasága. A kollégium régi zene együttese és néptánc csoportja, valamint a Színfolt Mazsorett táncosai is szép műsort adtak. A Színfolt magyar induló zenére táncolt, ezzel köszöntötte a felújított Bethlen Kollégium minden diákját és tanárát! Az együttes köszöni a meghívást az intézmény igazgatóőjének, Szócs Ildikónak!

Valamint köszönik az anyagi támogatást Toldi Balázsnak, Gyomaendrőd város polgármesterének, a Békés Megyei Önkormányzatnak, Gschwindt Mihály vállalkozónak és a mazsorett – táncosok szüleinek!

Hunya Jolán
a Színfolt vezetője

Önkormányzati

h í r e k

Szeptember 29-én 14 órától ülésezett a képviselő testület. A 25 napirendi pont megtárgyalását követően került sor a zárt ülésre. Még négy napirendi pontról kellett ekkor döntést hozniuk a képviselőknek.

A Vásártéri lakótelepen működő óvoda és bölcsőde fenntartója a Szivárvány Nonprofit Kft. kérelemmel fordult Önkormányzatunkhoz. Kérelmében ismertette a bölcsődei épületrész fejlesztési tervét, mely szerint külső nyílászáró cserét szeretne megvalósítani. A kivitelezési díj becsült összege az előzetes árajánlat alapján 1.665.776 Ft. Az intézmény vezetője a kivitelezés finanszírozásához kérte az önkormányzat pénzügyi segítségét. 2016 januárjában az óvodának átutalt támogatás 690 155 Ft volt. A meglévő összeg kiegészítésre szorul, 975 621 Ft-tal. Mivel az idei költségvetésbe a fejlesztés nem lett betervezve, így azt csak a 2015. évi pénzmaradvány terhére tudja biztosítani a képviselő testület.

A Térségi Szociális Gondozási Központ képviselőjében Pál Jánosné a Család és Gyermekjóléti Központ vezetője számolt be a 2016. évben a június 20. és augusztus 12. között, 8 héten át megvalósult nyári napközis táborról. A mindenre kiterjedő beszámolóból megtudhattuk, hogy összesen 25 fő igényelte a nyári ellátást. (Az elmúlt évhez képest létszám növekedés történt.) A megosztás változatos a hetek között. A felügyeletet közfoglalkoztatás keretében látta el az intézmény, de a napközit vezető személy szakképzett pedagógus volt. A felügyelők megpróbálták változatos programokat kínálni a gyermekek számára. (kézműves foglalkozások, mozgásos feladatok, kerékpártúra, stb). Állandó programként szerepelt a Tájház és Szent Antal Kenyérsütő ház meglátogatása. A napközi költségeit (étkezés, belépőjegyek) a szülők, míg az eszközöket az önkormányzat biztosította hozzá.

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló törvény értelmében a szünetekben a törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főttetést ingyenesen kötelező biztosítani a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére a tavaszi, nyári, őszi, és téli szünetekben, munkanapokon. Ezt a szolgáltatást a 329 jogosult gyermekből 172 fő részére igényelte meg a törvényes képviselő különböző időtartamokra. Az ebéd kiosztása több helyszínen történt, így az általános iskolákban, a TSZGK 4.-es sz. Idősek Klubjában, valamint a Rózsashegyi Házban.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma nyílt pályázat keretében meghirdette a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer 2017. évi pályázati fordulóját hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatási tanulmányainak támogatására. Az önkormányzatoknak október 3-ig van lehetőségük csatlakozni a 2017. évi fordulóhoz. Azok a fiatalok részesülhetnek támogatásban, akik a települési önkormányzat területén állandó lakhellyel bírnak. A rendelkező forrás minél szélesebb körű kihasználása érdekében a képviselő testület a szociális szempontok meghatározásánál az egy főre jutó jövedelmet az eddig alkalmazott 42. 750 Ft. helyett 57. 000 Ft-ban állapította meg. Reményeink szerint, ezzel a megemelt összeggel majd többen tudják igénybe venni a támogatást, a városunkban lakó, tanulmányokat folytató fiatalok köréből.

Döntés született a 8. sz. háziiorvosi körzet praxisjogának átadásáról 2017. január 1. napjától, mivel Dr. Magyar Hajnalka írásban arról tájékoztatta Önkormányzatunkat, hogy át kívánja venni Dr. Varga Edit Brigitta háziiorvosi praxisjogát és háziiorvosi alapellátási tevékenységet kíván folytatni városunkban. Ahhoz, hogy a M-MED Egészségügyi Szolgáltató Kft. a folyamatos működtetést biztosítani tudja szükséges volt már a szeptemberi testületi ülésen dönteni az

Gyomaendrődön ülésezett a megyei közgyűlés

A Békés Megyei Önkormányzat Közgyűlése soron következő ülését Gyomaendrődön tartotta, ahol tájékoztatót tartott a Békés Megyei Polgárörök Szövetsége és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Békés Megyei Igazgatósága múlt évi munkájáról. Békés megye közúthálózatának állapotáról, a megyei közúthálózatot érintő fejlesztési ágazati tervekről Virág Mihály, a Magyar Közút Nonprofit Zrt. megyei igazgatója informálta a képviselőket. Kiderült, több évtizedes elmaradás az, amit pótolni kell. 2010 óta, ha nagyon lassú ütemben, de csökken a rossz, és növekszik a megfelelő minőségű utak száma. A Békés Megyei Önkormányzat által kezelt TOP (Terület- és Településfejlesztési Operatív Program) keretében 27 kilométernyi út újul meg, ez a pályázat már nyert, állami forrásból pedig több mint 4 milliárd forint fordítható útfelújításra. Jól áll az M44-es úgye, hamarosan több szakaszon a munkálatok is elindulnak.

Megtárgyalták a képviselők az Integrált Területi Program (ITP) módosítására vonatkozó javaslatot. Hét járást érintő lehatárolásról döntöttek a képviselők, amelyet csak az adott járás használhat fel, ezt az előterjesztést egyhangúan támogatta a testület. Több települési polgármester is megjelent a megyegyűlésen, akik szerettek volna hozzászólni a TOP-hoz, viszont erre a jelenleg érvényben lévő Szervezeti és Működési Szabályzat értelmében nem volt lehetőség. Varga Zoltán szocialista képviselő az SZMSZ módosítását javasolta, azonban dr. Horváth Mihály aljegyző közölte, hogy az nem szabályos és törvénytörő, így a többség nem szavazta meg, emiatt az ülésen nem kaphattak szót a polgármesterek. Zalai Mihály, a közgyűlés elnöke felajánlotta a személyes konzultáció lehetőségét, azt kérte a megjelent polgármesterektől, keressék fel a megyeházán és egyeztessenek személyesen, akár egyénileg, akár csoportosan. Ugyanakkor a közgyűlés utáni beszélgetés lehetőségét is felajánlotta, amivel végül nem kívántak élni a jelenlévő polgármesterek.

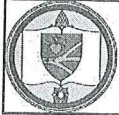
A közgyűlés utolsó napirendjeként Toldi Balázs, Gyomaendrőd polgármestere a TOP keretében benyújtott pályázataikat ismertette.

előszerződés megkötéséről. November 1-től december 31-ig pedig helyettesítési formában tudja ellátni Dr. Magyar Hajnalka a 8. sz. körzetet.

Az elmúlt időszakban problémát jelentett a Kossuth Lajos úton kialakult forgalmi helyzet. A Hősök út és a Pikó Béla utca közötti szakaszon az ott parkoló autók miatt a kétirányú forgalom akadályoztatva volt, illetve balesetveszélyes helyzeteket okozott. Az említett szakaszon egy „Megállni tilos!” tábla kerül majd kihelyezésre, melynek bruttó költsége 20.500. Ft lesz. Az összeg szakfeladatból finanszírozható, ezért nem kellett külön forrást kijelölni rá.

Lehóczkiné Timár Irén
alpolgármester

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

„Egy hét egy német nemzetiségi településen”

Ezzel a címmel adott be a Gyomaendrődi Kis Bálint Általános Iskola 2016 januárjában pályázatot az Emberi Erőforrás Támogatáskezelőhöz. Az egyhetes német nemzetiségi tábor célkitűzéseinek megvalósításához a pályázati összeg 91 %-át, 1,5 millió Ft-ot nyert az iskola. 2016. augusztus 28-a és szeptember 3-a között 40 diák és 4 kísérő töltött egy programokban gazdag hetet a Gerecse hegységben elhelyezkedő Tarján községben. A német nemzetiségi nyelvet tanuló diákok olyan településen táborozhattak, ahol a lakosok nagy része még ma is aktívan ápolja a német nemzetiségi hagyományokat. A gyerekek megismerték a tájház tárgyi emlékeit, a helyi népszokásokat, sváb ételt készítették, sváb éneket és táncot tanultak a helyi emberektől. A diákok Tatán, a Fellner Jakab Kilátó 200 lépcsőfokát megmászva megcsodálták a várost, majd a várban található kiállítások megtekintése után a Német Nemzetiségi Múzeumba tettek látogatást. Vértesszőlősön, a Régészeti Kiállítóhelyen megnézhatték a közel 400 ezer éves előembert, Samut. Tatabányán az Ipari Skanzenbe látogattak, ahol a város egykori bányászati tevékenységét, s a bányászok életét ismerhették meg.

A tanulók a német nemzetiségi táborban szerzett élményeik által aktív részeseivé váltak a német népi kultúrának, hagyományörzésnek.

Gyulai kirándulás

2016. szeptember 13-án a Gyomaendrődi Kis Bálint Általános Iskola, valamint a Szent-Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium néhány diákja ellátogatott Gyulára, ahol egy Lágervonat-vagont néztek meg. A kirándulást a Gyomaendrődi Német Nemzetiségi Önkormányzat szervezte. A gyulai vasútállomáson volt a vagon, ami egy kis-múze-

umnak volt berendezve. Hack Mária, a Gyomaendrődi Német Nemzetiségi Önkormányzat vezetője kb. 20 perces előadást tartott arról, hogy hogyan szállították a magyarországi németeket (svábokat) Oroszországba, kényszermunkatáborokba. Mesélt az utazási, illetve az ottani munka-körülményekről, a levelezésről. Figyelemmel hallgatta mindenki, a csendet tapintani lehetett. Utána vitetés volt a munkatáborokról /GULÁG/, és interjúkat is láttunk, amelyeket a túlélőkkel készítették! Érdekes, és egyben szomorú kirándulásnak lehettünk részesei.

Varázskötés

Ezzel a címmel rendezett interaktív élménypedagógiai foglalkozást gyerekeknek, szülőknek és pedagógusoknak az önkéntes segítségnyújtásról a Szitakötő folyóirat szerkesztője, Horgas Judit és két segítőtje. A két diák stílusosan önkéntes munkaként végezte a foglalkozás vezetését. A Szitakötő magazin fenntarthatósággal kapcsolatos oktatási programjában már kezdetektől részt veszünk. A program alapját képező Szitakötő folyóirat példányait egy tanévben négy alkalommal juttatják el hozzánk ingyenesen. Cserében kötelező feladatunk az adott tanévben egy pedagógusképzés és egy gyerekfoglalkozás szervezése. Ebben a tanévben a Varázskötés foglalkozáson 24 diákkal, 6 pedagógussal és 6 szülővel egy 90 perces, játékos foglalkozáson vehettünk részt, amelynek célja, hogy gyerekek és felnőttek együtt, jó hangulatban ismerkedjenek a civil segítségnyújtás örömeivel. Semmilyen előzetes felkészülést, tudást nem igényelt, minden felszerelést a szervezők hozták, még egy kis vendéglátásban is volt részünk. A feladatok megoldása során kiderült, hogy már kisdíákjaink is milyen sokat tudnak a környezetünkben lévő problémákról, és milyen segítőkészek a rászorulókkal szemben. Köszönjük a vidám és hasznos délutánt!

ÁLTALÁNOS ISKOLAI TALÁLKOZÓ ENDRŐDÖN

2016. augusztus 13-án szombaton szép napsugaras napra ébredtünk, és igyekeztünk Endrődre a találkozóra.

Igaz, 3 éve találkoztunk, de így is nagy örömmel készültünk erre a napra.

Sajnos kevesebben jöttünk össze. Többen azóta eltávoztak közülünk, mások családi elfoglaltság miatt nem tudtak jönni. Hiányoztak!

Tanáraink közül Vaszkó Irénke néni tornatanárnőnk sem tudott eljönni, ő is hiányzott.

A találkozón részt vett „kislányok” és „kisfiúk” ma már büszke szülők, nagyszülők, mind becsületes emberek. Közöttünk:

tanár, mérnök, technikus, jogász, köztisztviselő, közigazdász, szakíró, óvónő, kereskedő stb.

Szinte mindenki továbbtanult, bár nem volt könnyű ez az 1953-as évben, különösen szüleinknek.

Ma is van olyan, aki időnként dolgozik a nyugdíj mellett, ha szükség van a munkánkra. Elsősorban nyugdíjasok vagyunk, és a legszebb hivatásunknak élünk, nagyszülők vagyunk. Istennek hála, hogy megértük!

Köszönet a szervezőknek: az Endrődön lakóknak, Tímár Sándornak, Dinya Máténak, Tóth Imrének és a többieknek.

Úgy láttam, mindenki örült a viszontlátásnak. Megbeszéltük, hogy „jövőre, Veled, ugyanitt”.

Sohol sem olyan szép a nyárutó, mint Endrődön!

Köszönöm, hogy köztetek lehettem ismét, és még jó lenne „összefutni” évente augusztusban.

Szeretettel üdvözlök mindenkit, jó egészséget kívánva:

Gergelyné Kertes Katalin

Békéscsaba, 2016. szeptember hó

CIVIL SAROK -

„Nem vagyunk mi azok a fickók, akik elfutnak a baj elől!”

- beszélgetés **Pepelán Ferenc** kántor úrral.

Pepelán Ferenc kántor úr immár 9 éve szolgálja az endrődi egyházközséget, aki a gyomaiaiak és a hunyaiak kántora is. Önzetlenségével, segítőkészségével és tetterekészségével mindnyájunknak példát mutat. A következőkben a vele készült interjút olvashatják.

Hogy indult az életed? Honnan jöttél?

1964. január 26-án születtem Marosjárán. Ez a település se nem Mezőség, se nem Székelyföld, hanem a Mezőség és a Székelyföld határán van, a Felső-Maros-mentén, a Maros folyó és a Nyárad folyó között, a Görgényi havasok alatt. Ott csak magyarok laknak. A tengerszinttől 547 méter, nagy dombság. A szülőfalumat szeretem, amit egy gyönyörű szép, vadregényes táj vesz körül, jelenleg 330 lélek él ott. Ott jártam az 1-8 osztályt (mi voltunk az a kisdíáksereg, akik az utolsó 8. osztályt végeztük, utána már nem volt 8. osztály, csak 4. osztály abban a faluban). Édesapámék harangozók voltak, ott laktunk a templom mellett gyerekkorom óta.

Mikor és hogy tanultál meg orgonán játszani?

Orgonálni 10 éves koromban tanultam meg, már játszottam a templomban istentiszteletet és miséket. Egy pap bácsi tanított meg 3 hónap alatt. Minden héten kétszer adott le olyan 20-40 perces órákat. A fiútestvéremmel kettőnkét tanított. Nagyon szépen tudtam énekelni, ezért tanított.

Az általános iskola elvégzése után hogy folytatódott sorsod?

A 8. osztály után elmentem Sáromberke nagyközségbe, ott jártam a 9-10. osztályt. Utána aztán bent voltam a kántoriskolában Gyulafehérváron; „Erdély fővárosában” 1980-tól 1982-ig. Az valójában küsszeminárium volt, csak az akkori kommunista állami hatalom nem engedte meg, hogy küsszeminárium legyen a neve, csak kántor iskola. 1982-ben leérettségiztem és egyben megkaptam a kántori oklevelem is. Papnak készültem, így érettségi után jelentkeztem és be is jutottam a teológiára, egy évet voltam ott. Közben elvittek katonának Zilahra, 9 hónapig voltunk katonakötelesek.

Ezek után munkába álltál?

Igen. Először Bözödújfalun voltam segédkántor három hónapig. (Abban a községben, amit azóta elárasztottak, csak a templom tornya látszott ki a vízből, de mára az is leomlott. Ez a torony lett a romániai falurombolás jelképe.) Utána még segédkántor voltam rövid ideig a gyulafehérvári ferences templomban és Kiskapuson. 1984 szeptemberében Kápolnásfaluba kerültem, ott már hivatalos kántor voltam 10 esztendeig. Ez a falu majdnem összeér Szentegyházával, ahonnan a híres gyermekkórus szokott jönni, ismerem őket nagyon jól, Haáz Sándort is, a karnagyot, jó barátságban vagyok vele. 1994 júliusában átmentem a Görgény völgyébe Görgényüvegcsűrre, ott is voltam hat esztendőt. Itt 1999-ben lemondtam a kántorságról, és átmentem Magyarországra a premontrai szerzetesek zsámbéki iskolájába.

Miért döntöttél úgy, hogy elhagyod a szülőföldedet, és átjössz a határ túlsó oldalára?

Azért mentem a premontrai szerzetesekhez, mert ismertem a plébánost. Itt nem kifejezetten kántor voltam, hanem minden. Itt is hat esztendeig voltam. Azután hazamentem két évig a szülőfalumba, kántorkodtam, gazdálkodtam meg minden.

Hogy kerültél Gyomaendrődre?

Az Új Emberből tudtam meg, hogy itt van meghirdetve kántori állás 2007 szeptemberében, október 6-án pedig már munkába is álltam.

Mit szeretsz itt a legjobban?

Az orgonát. Ez egy csodálatos hangszer, ilyen orgona még nem volt a kezemben. Országos szinten az egyik legjobb orgona. Ezt megmondta a nagyváradi székesegyház kántora, Kristófi művész úr is, amikor adott itt koncertet.

Szereted a munkád?

Szeretem, persze. Megszoktam, bele vagyok én már edződve ebbe. Sokfelé jártam és sok szép élményt szereztem.

Voltak nehézségeid is?

A kommunizmus ideje alatt Romániában nagy nehézségeim voltak, a Securitate titkosrendőrség két és fél évig üldözött. Éjszaka jöttek rám. Magyarországról jöttek barátaim, és ezt be kellett volna jelenteni a hatóságnak, de én nem jelentettem be. És akkor ezt megtudták, rájöttek, hogy ott vannak nálam. Állandóan zaklattak. 1988 júniusában kezdődött és 1989 novemberéig tartott. Hetente egyszer-kétszer meg kellett én is jelennek náluk, és ők is jöttek ellenőrzésre.

Milyen gyakran jársz haza?

Évente, olyan 3 hetet töltök otthon.

Milyen ott jelenleg a magyarság helyzete?

Hát sajnós fogy a magyarság, főleg a falvakban. Románizálódnak, ez egy spontán folyamat. A fiatalok mennek el dolgozni külföldre az én falumból is sokan, csak ott a környéken szerencse, hogy nem véglegesen. Elmennek dolgozni, de jönnek haza, nem telepednek le. A hitüket is tartogatják, legálábbis a nemzetiségek próbálják tartani.

Mit szeretsz legjobban a szülőföldeden?

Misékre járni... és ki a hegyekbe, vándorolni. A Görgényi havasok tőlünk olyan 30 km-re vannak légvonalban.

Vannak medvék a környéken?

Még a falumban is.

Gondolom találkoztl is már velük.

Találkoztam, úgy, hogy én szedtem a málnát ott a hegy alatt, s ő körülbelül szedte a

hegy közepén. Málnászott ő is, de nem ijedtem meg, mert nem vagyunk mi azok a fickók, akik elfutnak a baj elől, nem félünk mi.

Sokszor lehet látni különböző összejöveteleken, hogy a hegedűt is meg tudod szólaltatni. Mikor és hogy tanultál meg hegedülni?

Sokan nem hiszik el, én azt 11 éves koromban magamtól tanultam meg, nem tanított senki. A zenei érzékem diktálta. Sokat jártam bálákat muzsikálni, főleg a hetvenes meg a nyolcvanas években. Hárman voltunk: egy magyar fiú, aki harmonikált, s volt egy cigány gyerek, az gordonkával játszott, meg én. Mostanában is szoktam muzsikálni, mikor úgy kívánja a helyzet.

A kevés szabadidődöt mivel töltöd?

Szabadidőmben mindig elfoglalom magam. Itt a ház körül a nagy lakással meg az udvarral, meg hegedülök és harmonikázok. És hát a plébánián is tevékenykedem, ami van, mindenfélét.

Köszönöm szépen a beszélgetést. Sok örömet és boldogságot kívánok Neked további életedben!

Hegedűs Bence

Katolikus oldal

A Szereteláng mozgalom

Szereteláng néven terjedt el az a Lelkiségi Mozgalom, mely Kindelmann Károlyné Erzsébet, világban élő, harmadrendi karmelita édesanya 1961 és 1983 közt a Lelki Naplójában lejegyzett magán-kinyilatkoztatásai nyomán terjedt el az egész világon. Több országban főpásztori jóváhagyás mellett, jelentős evangelizációs tényezővé vált. A hitelességét nem csupán egyszerű, evangélium-hű tanítása és hagyományos engesztelő gyakorlatai igazolják, hanem azok a szembetűnő lelki megújulások (gyümölcsök) is, melyek egyéneket, családokat, egész közösségeket készítenek rendszeres imára, engesztelésre és részvállalásra a lélekmentő munkában.

A Szereteláng Lelki Napló részleteit számos nyelvre lefordították. Dr. Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek 2009. április 5-én egyházi jóváhagyást adott a teljes Lelki Napló kiadásához, és egyházmegyéjében, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyéjében megalapította a Szűz Mária Szeplőtelen Szívének Szeretelángja Mozgalmat.

A Szereteláng Isten túlradó kegyelme, amit Szűz Mária által ad az emberiségnek a túlradó bűnnel szemben. E kegyelmi kiáradást Szt. Pál szavaival magyarázhatjuk: „Amikor elhatalmasodott a bűn, túlradt a kegyelem.” (Róm. 5,20) A Szeretelángban a Szentháromság szeretete egyesül Szűz Mária anyai szeretetével, melyet Szeplőtelen Szíve által közvetít felénk.

A Szereteláng kiáradását Jézus Szent Sebeire, szenvedésének érdemeire hivatkozva esdette ki számunkra a Szűzanya a Mennyei Atyától a lelkek megmentésére és megszentelésére.

Első üzenetében így szólt a Szűzanya Erzsébet asszonyhoz: „Szent István király nekem ajánlotta országodat, és én ígéremmel biztosítottam, hogy szívemen viselem az ő és a magyar szentek kérését. Egy új eszközt szeretnék a kezetekbe adni. Nagyon kérek benneteket, fogadjátok megértéssel, mert Szívem bánkódva néz országomra. Leányom, vedd e Lángot, melyet neked nyújtok először. Ez Szívem Szeretelángja. Gyűjtsd meg vele a tiédet és add tovább.” (Szl. LN, 1962. ápr. 13.)

Később azt is hozzáfűzte a Szűzanya, hogy hazánkból kiindulva akarja Szeplőtelen Szívének Szeretelángját az egész világon elterjeszteni, minden népre és nemzetre kiárasztani.

A Szereteláng így elsősorban nekünk, magyaroknak adott kegyelmi ajándék, de egyben feladat és felelősség is. „Azt akarom – mondta a Szűzanya –, ahogy nevémet ismerik a világon, úgy ismerjék meg Szívem Szeretelángját, mely csodákat tesz a szívek mélyén.” (Szl. LN, 1962. okt. 19.) Továbbá: „Szeretelángom által, melyet most bocsátok a földre, a kegyelmi idők eddig még soha nem ismert korszaka kezdődik.” (Szl. LN, 1963. júl. 16.) „Tüzet tüzellel fogunk oltani: a gyűlölet tüzeit a szeretet tüzével. A Sátán gyűlöletének tüze oly magasra csap, hogy azt hiszi, győzelme biztos már, de Szeretelángom megvakítja a Sátánt.” (Szl. LN, 1964. dec. 6.) „Ilyen hatalmas kegyelmi erőt még nem bocsátottam rendelkezésetekre, mint most: Szívem szeretetének lobogó Lángját. Ilyen még nem volt, mely a Sátánt így megvakítaná.” (Szl. LN, 1962. aug. 1.)

Hogy a Sátán megvakítása, tehetetlenné tétele a Szereteláng kiáradása által milyen konkrét valóság, azt több ördögűző bizonyította tapasztalatai alapján. (Pl. a Római Egyházmegye egyik exorcistája, a Szereteláng Lelki Napló eddigi olasz nyelvű kiadását jól ismerő don Roberto Liani arról számolt be, hogy addigi gyakorlata során az ördögűzések alkalmával valahányszor a Szűzanya Szeplőtelen Szíve Szeretelángjának kiáradását kérte, a megszállott egyén szabadulása feltűnően hamar és könnyen megtörtént.)

Hogy a Sátán megvakítását, tehetetlenné tételét mielőbb az egész világra kiterjeszthesse a Szűzanya, azt kérte: „Az engem tisztelő imába, az Üdvözlégybe foglaljátok bele ezt a kérést ily módon: Üdvözlégy Mária, kegyelemmel teljes... Imádkozzál érettünk, bűnösökért, áraszd Szeretelángod kegyelmi hatását az egész emberiségre most és halálunk óráján. Amen.” (Szl. LN, 1962. okt.)

„Ima-sarok”

Szereteláng Rózsafüzér

Amikor a rózsafüzért mondjuk, különösen mély átéléssel tegyünk eleget a Boldogságos Szent Szűz kérésének: „Az Engem tisztelő imába foglaljátok bele ezt a kérést a következő módon: Üdvözlégy Mária, kegyelemmel teljes, az Úr van te veled, áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus. Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek szent Anyja, imádkozzál érettünk, bűnösökért, áraszd Szeretelángod kegyelmi hatását az egész emberiségre most és halálunk óráján. Amen.”

A Szereteláng rózsafüzér a mozgalom tagjainak körében egyre inkább terjedő, szíveket formázó rózsafüzéren, és a hagyományos öt tizedes rózsafüzéren egyaránt imádkozható.

A keresztre:

(A Szűzanya kérésének megfelelően, Isteni Megváltónk öt Szent Sebe tisztelőre mély áhítattal, egymás után ötször keresztet vetünk:)

Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Amen.

A nagy szemrè (szívre):

Szűz Mária Fájdalmas és Szeplőtelen szent Szíve, könyörögj érettünk, kik Hozzád menekülünk!

A három kis szemre (szívre):

1. Istenem, hiszek Tebenned, mert végtelenül jó vagy!
2. Istenem, remélek Tebenned, mert végtelenül irgalmas vagy!
3. Istenem, szeretlek Téged, mert mindennél szeretetre méltóbb vagy!

A nagy szemekre (szívekre):

Szűz Mária Fájdalmas és Szeplőtelen szent Szíve, könyörögj érettünk, kik Hozzád menekülünk!

A kis szemekre (szívekre):

Szűzanyánk, ments meg minket Szeplőtelen Szíved Szeretelángja által!

Minden tized után mondjuk:

Áraszd Szeretelángod kegyelmi hatását az egész emberiségre most és halálunk óráján! Amen.

Befejezésül:

(A Szentháromság dicsőítésére háromszor mondjuk:) Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen kezdetben, most és mindörökké. Amen.

sökért, áraszd Szeretelángod kegyelmi hatását az egész emberiségre most és halálunk óráján. Amen.” (Szl. LN, 1962. okt.)

A Szereteláng kegyelmi hatása, hogy megvilágítja számunkra Krisztus követésének útját, s lángra gyújtja szívünket, hogy Isten akarata szerint akarjunk és tudjunk élni.

Az Úr Jézus így fogalmazta meg küldetését: „Azért jöttem, hogy tüzet gyűjtsak a földön, mi mást akarnék, mint hogy már lángra lobbanjon.” (Lk 12,49) Az Isten- és emberszeretnek ezt a tüzet szeretné a Szűzanya lángra lobbantani a szívekben. Azt kéri, legyünk ebben segítőtársai imáink, áldozataink, engesztelő életünk által.

„Imádság, áldozat: ez a ti eszközötök. A cél a megváltó munka érvényre jutása.” (Szűzanya, Szl. LN, 1963. júl. 23.)

Református

krónika

Evangélikus

hírek

Kezeinket összetéve
Imádkozzunk szépen,
Hisz van, aki meghallgatja,
Van Isten az Égben.

Esti imák

Álom, álom édes álom
Nyugodj az én szempillámon.
Amíg zárva lesz a szemem,
Légy mellettem, én Istenem.
Ámen

Már a szép nap lenyugodott,
Egészen bealkonyodott,
Jó sötétbe vont a magát.
Adjon Isten jó éjszakát.
Köszönjük, hogy velünk voltál,
Istenünk, hogy megtartottál.
Nyújts az éjjel is oltalmat,
A fáradtnak nyugodalmat.
Ámen

Reggeli imák

Jó reggelt édes Jézusom,
Legyen Tied ez a napom.
Kézen fogva vezess engem,
S ne engedd el soha kezem.
Ámen

Én Istenem felébredtem,
Te örködtél én felettem.
Köszönöm, hogy megtartottál,
Hogy felettem virrasztottál.
El ne hagyj a mai napon,
Légy kísérom a jó úton,
Hogy parancsod meg ne szegjem,
Jézusomat hűn kövessem.
Ámen

Templomban

Szent házadban megjelentem,
Jó Istenem, áldj meg engem,
Hadd dicsérlek buzgón Téged,
Vésd szívembe szent ígédet.
Ámen

Ki hozzád jön, azt üresen
El nem küldöd Uram, sosem.
Megyek én is gazdagodva,
Kísérlj el a köznapokba.
Szívembe add Szentlelkedet,
Hadd lehessen hű gyermeked.
Ámen

Ima szülőkért

Anyám, én még gyermek vagyok,
Nem szólok úgy, mint a nagyok.
A szavakat nem keresem,
De azért fogadd kedvesen.
Áldd meg az édesanyámat,
Ki gondoz és értem fárad,
Nem alszik és meg sem pihen.
Hallgatja, hogy ver a szívem.
Apámat is áldd meg Atyám,
Ki dolgozik, keres reám.
Karját, lelkét erősítsd meg,
Legyen kemény szíve, meleg.
Nem találok a szavakat,
Jobban tudod Atyám, magad,
Tudod, hogy én mit gondolok:
Áldd meg, hogy legyenek boldogok.
Ámen.

HÁLAADÁSI ISTENTISZTELET

Minden évben szeptember utolsó vasárnapjától kezdődő héten ünnepeljük a Teremtés Hetét, amely az idén szeptember 25. és október 2. között lesz. Ilyenkor az egyházak együtt gondolkodnak az éghajlati igazságosságról, a klímaváltozásról, Isten teremtett világának védelméről. A Gyomai Evangélikus Templomban október első vasárnapján zárjuk ezt a hetet egy hálaadó istentisztelettel. Az istentisztelet különlegessége, hogy hálaadó oltárt készítünk, ahova terményeket helyezünk el. Nem magától értetődő ugyanis, hogy van kenyérünk, van rendes ruhánk, van lakásunk, benne az életünket megkönnyítő háztartási gépek. Ma mindezt természetesnek tartjuk, és furcsa módon hálaadás helyett panaszkodunk. Igaza van a német mondásnak, hogy „Not lehrt beten”, vagyis a szükség tanít meg imádkozni. Jólétben sokszor elfeledjük a hálaadás szavát.

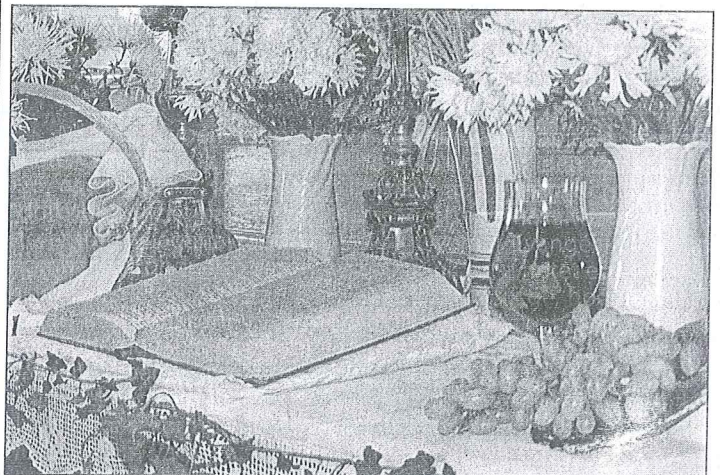
Ha mi ma reggel egészségesen felébredtünk, akkor ezért hálaadás lehetünk, mert a világon félmillió ember nem fogja túlélni ezt a hetet. Ha még nem tapasztaltuk meg a háború szörnyűségeit, egy börtöncella magányosságát, megkínztatások fájdalmait, hosszas reménytelen éhezésemből eredő félelmet, akkor ezért is hálaadás lehetünk, mert 500 millió másik ember ezen a földön nem mentes ezektől. Ha pedig megtapasztaltuk, akkor azért adjunk hálát, hogy most nem kell ilyenben lennünk. Ha mi szabadon gyakorolhatjuk a hitünket, vallásunkat és minden félelem nélkül elmehetünk egy templomba, akkor ezért hálaadás lehetünk, mert 3 milliárd ember ezen a földön nem teheti ezt meg és ha van ennivalónk, ruhánk és tető a fejkünk fölött, ahol aludni tudunk, akkor sokkal gazdagabbak vagyunk, mint a Föld lakosságának 75%-a.

Ha a családunknak vagy nekünk van bankszámlánk és készpénzünk is van rajta vagy a zsebünkben, akkor a világ népességének azon 8%-ához tartozunk, akik előnyöket élvezhetnek. A világon 2 milliárd ember nem tud olvasni Bibliát vagy más könyvet.

A hálaadási istentisztelet napja arra figyelmeztet, hogy köszönjük meg Istennek mindazt, amivel ellát naponta. Egy felmérés szerint a társadalom többsége elégedetlen, egészen pontosan 71 %-a. És ennek következtében boldogtalan. Az, aki elégedetlen, akinek mindig több kellene, aki nem tud hálás lenni, az nem is lehet boldog. A boldogsághoz vezető út a hálaadás.

”Gondoskods a földről megöntözöd, nagyon meggazdagítod, Isten patakja tele van vízzel. Gabonával látod el az embereket, így gondoskods a földről. Barázdáit megitatod, göröngyeit elegyengeted, záporosóvel porhanyítod, növényzetét megáldod. Megkoronázod az élet javaival és nyomaidon bőség fakad.” Zsolt. 65, 10-12 Amen

Fülöp Mónika evangélikus lelkész

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könnyő sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

K. Tímár József

(1895-1981)

K. Tímár József, vagy ahogy Gyomán is ismerték, Kanadai, Kanadás Tímár (innen a „K”), nyugodtan merem állítani, a Gyomaendrődieknek egyik kiemelkedő személyisége, immár hatvan esztendő távlatából is. Mikor is illik erről emlékezni, mert K. Tímár József eddig kimaradt az emlékezetből, hiába keressük nevét a „Gyomaendrőd Ki-kicsoda?” című kötet első kiadásában. Magam előtt látom szíves alakját, amint korabeli gazdaöltözetben szálegyenes tartással tükörfényes, keményszárú vitézkötéses csizmában halad a gyomai főtér felé a Hősök Emlék útján, ahol annak idején laktak (talán a 65. számú, úgynevezett Vincze Andor-féle házban, nádfedeles, tornácós ámbitussal, ma már nyoma sincsen).

1895-ben született Endrődön Tímár János és Pintér Borbála gyermekeként. A bőséges gyermekáldás miatt nem sok föld állt a gyermekek rendelkezésére, ezért ő iparos lett, kitanulta a cipész szakmát. 1921-ben házasságot kötött Szabó Gizellával, akitől négy gyermeke született. A jobb élet reményében 1927-ben kivándorolt Kanadába, nemsokára családja is követte.

Az a nagyon kevés adat, amely életútjából rendelkezésünkre áll Tímár Antal emlékezéséből a nagyszerű Endrődi Füzetek 6. kötetének (Föld nélkül... Amerikások, kubikosok, summások, eltelepültek. Gyomaendrőd 1998. Honismereti Egyesület, összeállította Hornok Lajosné Németh Eszter) 35. oldaláról áll elénk; „1938-ban Póhalmon... 1939-ben Nagylapason került sor parcellázásra a korabeli földreform alapján... Jellemző volt az endrődiek szociális érzékenységére, hogy kiharcolták, mely szerint a szegényebb sorsúak a nagylaposi Tüköry uradalomból kapjanak földet, hogy közelebb legyenek a településhez, hogy otthon is tudjanak munkát vállalni, a módosabb igénylők

meg Póhalmon kaptak földet.” Németh Eszter ide idézi Féja Géza írását - amely a „Magyar haláltánc” (Bp. 1984) című kötet 132-133. oldalán jelent meg; „A legmegindítóbb ebben a dologban az, hogy még az Újvilágba szakadt endrődiekkel is tudatták a nagy eseményt: föld látszik a láthatáron! Kanadai Tímár József az Észak-Amerikába szakadt endrőci paraszt pedig már be is jelentette, hogy hazatér. Őt felelő gyermekét hozza haza, 70 holdat jegyzett számukra, hazahívja a kis békés földdarab.”

Kanadában az angolszász demokrácia ottani több évszázados működését látva, élve, tanulva itthon többedmagával mintegy motorja lett a póhalmi gazdaszövetkezetnek.

Rácz Lajos - itthoni harcostársa Póhalmon - írta „Parasztors a XX. században” című kötete (Gyomaendrőd 2003) 108-109. oldalán; Dobi István kisgazdapárti elnök, földművelésügyi miniszter gyomai és póhalmi látogatása alkalmával; 1948 pünkösd vasárnapján; „A központba érkezéskor K. Tímár József, Kanadából hazajött telepes üdvözlő szavai fogadták a vendégeket...” S utána jött ami jött, a nagy csalódások és megaláztatások sorozata, mert a mindenható párt nem volt hajlandó tudomásul venni a tisztességes, becsületes parasztemberek kívánságát a maguk szája fe szerinti szövetkezés és élet megteremtését.

Így jutottunk el 1956. október 23-ig. Mai kifejezéssel rendkívül korrekt visszaemlékezései vannak a forradalomban vezető szerepet vállalt, azt megszenvedő Pásztor Bélának - sajnos kéziratban: „Az 1956. évi forradalom és szabadságharc gyomai eseményei ötven év távlatából Gyoma, 2006.” A kézirat 11. oldalán olvashatjuk: „1956. október 28-án este 6 órakor kezdődött a Nemzeti Bizottmány alakuló ülése, mely megválasztotta a testület vezetőit. Elnök: K. Tímár József, a Kanadából hazatért póhalmi telepes gazdálkodó lett, aki a parasztság körében igen népszerű, sok tapasztalattal rendelkező személy volt.”

Első intézkedéseik között néhányat kiemelve: kérték a lakosságot a nyugalom, s a rend megőrzésére a bosszúállástól való elállásra, mindenki végezze a munkáját, az őszi mezőgazdasági munkákat, a megalakult munkástanácsok gondoskodjanak az üzemek folyamatos termelő munkájáról, akadályozzák meg a rendbontási kísérleteket, ne hallgassanak a hangoskodókra, s mindenki dolgozzon a munkahelyén „Magyaros szívvel a boldogabb, jobb jövőért...”

De voltak „követelődző személyek”, akik a Nemzeti Bizottmány munkájával nem voltak megelégedve. A „népharag” elől elhúzódtak kompromittált személyek biztonságáról gondoskodtak. A két lapszámmal megjelent helyi „Nemzeti Újság” első számában „Harcunk becsületéért” című kiáltványval nyugtatták a kedélyeket. A megalakult Nemzetőrség a rendet fenntartotta! S aztán „jutalomból” jött a kegyetlen megtorlás. Pásztor Béla írja:... kötelességemnek tartom azokról megemlékezni, akik már nincsenek közöttünk, s akiknek halálát a megtorlások elősegítették: K. Tímár Józsefre, Szabó Ernőre, Seben Gézára, Kocsis Gyulára, Tímár Vincére, Kruchió Lászlóra, Dr. Bíró Jánosra, Dr. Vincze Endrőre, Garai Sándorra, Dr. Sallai Lászlóra, Farkas Lászlóra, Szabados Károlyra, Nagy Károlyra, Jakó Lászlóra, Varga Balázusra.” A boldog feltámadás reménye alatt nyugodjanak békében, s maradjanak emlékezetben. „Devictus Vincit!” - Legyőzve győz!

Cs. Szabó István

Kép: K. Tímár József és későbbi felesége, Szabó Gizella magyar ruhában. A felvétel 1920-ban készült egy szüreti bál alkalmával.

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharc történései Endrődön - IV. befejező rész

Összeállította: **Timár Mihály**

1956-os Endrödi Nemzetőrség tagja (32. sorszám)

Jelenleg:

Budapest IV-XIII ker

POFOSZ-Nemzetőrség tagja

Előbb csak a Nemzeti Bizottságok vezetőségi tagjait gyűjtötték be, akiket alapos verés után kiengedtek. Az általuk látogatott kocsmákban a borozás közben egyebet sem lehetett hallani, csak azt, hogy kit, hogyan tudtak megverni, úgy, hogy ne bírja ki állva, hanem összeesik és meg is tudják rugdálni, vagy taposni. Közben, ha még jajgatott is az illető, ezen jót tudtak nevetni Külön figyelmet szenteltek Papp Imre hentesnek, aki ismert volt keménységéről. A megvadult bikát is képes volt a szarvánál fogva lefektetni. Személyesen láttam, mikor bekísérték verésre, a rendőrségre. Ő állva, szó nélkül tűrte az ütlegetést. Hogy közben mit gondolt... Kár, hogy nem mondta el az érzéseit utódainak.

Az 1956. évi 31. számú Törvényerejű rendelet a megyei vezető ügyészek feladatává tette a szabadságelvonás elrendelését. A megyei ügyészek, erre nem voltak. Különösen nem bemondás alapján, bizonyítékok nélkül. Erre a Kádár-kormány az 1957/1 számú törvény alapján a megyei rendőrkapitányok kezébe tette a közbiztonsági őrizetbe helyezést. 6 hónap időtartamra írhatták elő, de meghosszabbítható volt. Az erről szóló határozatot nem kellett írásban közölni, csak kihirdetni előtte és aláhúzatni a megfelelő szót, panaszszal élek, nem élek. Ezután az internálttal aláírták a határozatot. Ha panasszal élt, azt sem vették figyelembe. Jó példa erre az endrödi származású Szabó Ernő, aki Gyomai Járás Nemzeti Bizottságának is tagja volt, miután lefoglák a gyomai géppálmás 49 dolgozója írásban tiltakozott a lefogás ellen. Az írásbeli tiltakozás hatott, kiengedték, de előtte a rendőrségen megverték. Egy hónappal később ismét lefoglák, de akkor már nem engedték, elítélték, majd kiszabadulása után eltiltották a tanári állásától. Személyesen mesélte el, hogy mivel több családja volt, kenyérkereset után kellett nézni. Egy kubikus brigád fogadta be, azokkal járta az országot, így tudott olyan jövedelemre szert tenni, hogy a gyermekei ne éhezzenek.

Szabolcs megye egyik községébe dolgoztak, ahol az ottani Tanácselnök kiment hozzájuk beszélgetni. Elpanaszolta, hogy nincs egy rendes pedagógus sem a faluban, mert ide nem jön el senki. Megemlítette, hogy Ő középiskolai tanár, azt is, elmondta, hogy eltiltották a tanítástól, azért kubikol ott a brigáddal. Erőszakkal elvette tőle a lapátot és már húzta is befelé az iskolába és vitte tanítani, másnap reggel egy embert kirendelt a faluból kubikus brigádba. Később elintézte a tanácselnök, hogy „mentesítsék” a büntetés alól. Egy endrödi osztálytalálkozón mesélte ezt el nekünk, már nyugdíjas volt és tanárként ment nyugdíjba.

Timár Vincét már előzőleg is említettem. Ő a járási Nemzetőrség parancsnok helyettese volt. A II. világháborúban részt vett. A debreceni nagy páncélos csatában részt vett, megsebesült, majd hadifogság után hazakerült. Rosszakarói 1948-ban elvitték az AVO - val, 8 hónapig volt az Andrassy út. 60-ban. Volt egy időben

Mindszenty hercegprímással a kínzószobán. Elmondása szerint nagyon kemény ember volt. Nehezen tudták megtörni. Ott mindenkit kínoztak. Heti rendszerességgel rákerült a sor mindenkire. A forradalom után őt is elfoglák. Páncélkocsival mentek érte, a karhatalmisták. Miután bevitték a "szürkeház"-ba a karhatalmisták „kezelés” alá vették és itt is heti rendszerességgel verték. Az internáló táborba került és ott már annyival volt jobb, hogy megszűnt a rendszeres verés. Kiszabadulása után több helyen is próbálkozott, de nem akarták alkalmazni. Csak fizikai munkásként tudott elhelyezkedni. 1959-ben alakult egy Talajtani Osztály Mezőtúron, ennek feladata volt a mind jobban leromló - elszikesedő- talajok javítása és az öntözéses termesztés terjesztése. Én oda kerültem és 1961-ben Timár Vince is oda jött, ott felvették. Egy intézménynél dolgoztunk 10 évig, ő onnan ment nyugdíjba. En közben Kaposvárra kerültem, itt többször meglátogattam. Hévízre szeretett járni, az ottani kórházban egy volt katona társa volt a főorvos. Egy alkalommal, amikor mentem meglátogatni, mondták, hogy meghalt. Az orvos barátja mondta, hogy amikor felboncolta a szíve teljesen tönkrement. Három infarktust hordott ki lábón. Nem is lehet rajta csodálkozni, hiszen sok verést kapott.

Rajtuk kívül még sok egyén került be a karhatalmisták lakatnyájába, ahol kíméletlenül megverték őket.

A Nemzeti Tanács tagjaiból bevitték, megverték majd internálták:

Vaszkó Mihályt, Balogh Eleket, Dr. Uhrin Vendel ügyvédet.

Dienes Izra - mint a nemzetőrség parancsnoka- különösen sokat szenvedett a verések miatt. Elvesztette a hallását, elvesztette a tanári állását és internálva is volt. Mint előzőleg írtam, együtt dolgoztunk - segédmunkásként - a Talajjavító Vállalatnál. Többé nem taníthatott.

A község tanári kara kiállt a kommunista párttagok mellett. Javaslataikra - még a hitelét veszített - párt sem szűnt meg, hanem tovább működhetett. Ennek ellenére bevitték és megverték- Dienes Izrán kívül - Földvári Kálmánt, Fülöp Imre és Márton Mihály tanárokat. Őket nem internálták, de Márton Mihálynak el kellett hagynia Endrődöt. Szeghalmon taníthatott, majd Békéscsabán. Az elmondottakon kívül indok nélkül megverték még az alábbi személyeket:

Hunya Andrást, Balogh Lajost és Duda Bélát.

Még egy személyről meg kell emlékezni endrödi események részletezésénél. Ő Oszlács Béla. Egyetlen személy, aki az életét áldozta 16 évesen. A karhatalmisták a határon lötték agyon, mert külföldre akart szökni. Endrődön több emlékművet is állítottak, de az ő neve nem került fel egyikre sem. Talán most a 60. évforduló alkalmával méltónak találja a község lakossága, az utókor számára megörökíteni a nevét.

A forradalom, a külső elnyomás - szovjet megszállás - következtében megbukott A község területén a - rövid ideig tartó - forradalmi időszak alatt a legnagyobb rend uralkodott. Ez köszönhető volt a nemzetőri tevékenységnek és a község új vezetésének, akik a nyugalom és a biztonság fenntartására törekedtek. Ezt elismerte a később Endrőd restaurálódott kommunista vezetése és köszönetet mondott érte a Nemzeti Tanács tagjainak. Ez nem jelenti azt, hogy - később - a rendet fenntartó nemzetőr alakulatra ne akarták volna ráerőltetni, hogy „csendőrök és kulákok” gyülekezete volt.

A forradalom paraszát - a később kezdődő - erőszak oltotta ki. Tűzoltóknak ott voltak a karhatalmisták, népies nevükön a pufajkások. Ezt a szervezetet november közepén állította fel a hatalomra kerülő Kádár- kormány. Ez alakult át 1957 februárjában a Munkásőrséggé. Ezek végezték az erőszakos tevékenységeket. Elintézési módjuk az erőszak volt. Megverték azt, aki nem vert meg senkit, letartóztatták azt, aki nem tartóztatott le senkit, bezárták azt, aki védte őket, hogy bántódásuk ne legyen. Ez volt a különbség a Nemzetőrség és Munkásőrség között.

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Dr. Szonda István

Egy endrődi vitéz

Gyomaendrődön 2015-ben a Polgármesteri Hivatal előtti parkban emlékművet avattak a gyomai-endrődi vitézek emlékére. Az emlékmű felállítását a Vitézi Rend szorgalmazta, ugyanis csaknem száz vitézi kitüntetésben jutalmazott hőse van Gyomaendrődnek. A helyi települési névsor összeállítását Vitéz Kiss Sándor készítette el és sok információt és dokumentumot gyűjtött össze a helyi vitézi rend tagjairól. Gyomán és Endrődön 7 fő tiszt, 39 fő legénységi, és 27 fő várományosi állományú avatott vitézt sikerült eddig felkutatnia. Rajtuk kívül még 41 katonát kapott a hősiességéért, harcaért, önfeláldozásáért magas kitüntetés településünkön. A gyomaendrődi vitézek és hősök zömében a KUK 101 gyalogezred katonái voltak, kik példát adtak hitből, akarattól és a végletekig való kitartásból. Ezek a számok azt mutatják, hogy Gyomaendrőd méltán lehet büszke hőseire, vitézeire, hisz lélekszámukra vetítve arányaiban nem sok település adott ennyi vitézt és hőst. Az általa összeállított névsorban szerepel Árvay Imre őrzővezető, akinek vitézségéről Pilisi Lajos első világháborús haditudósító, Kárpáti harcokból című könyvében olvashatunk. Árvay Imre 1893-ban született Endrődön. A nagy háborúban a KUK 39-es gyalogezredben szolgált. Vitézségéért megkapta az Ezüst Vitézségi érmet, a Károly csapatkeresztet és a sebesülési érmet is. Vitézzé 1925-ben avatták. Besorolási száma 3579.

Részlet Pilisi Lajos könyvéből:

„Hát valahol messze, sáncokon, árkokon, kísértet utakon túl, ahol nincsenek írások, akarások; gondolatokon, érzéseken, életem, halálom is túl, van egy ország. A hidegek országa, a havak birodalma. Annak a kellős közepén pedig áll egy nagy sárga kastély. Kísértetek lakoznak abban. A kastélyt kórháznak hívják, a kísérteteket: sebesült katonáknak. Ezek közé a kísértetek közé került a napokban Árvay Imre. Árvay Imre Békés megyéből való. Endrőd községben sarjadt a világra. Közlegény volt a harminckilenceseknél. A Kárpátokban dolgozott eddig. A fegyver gyomorfájás miatt csuklott ki a kezéből. Ezzel a betegséggel került lepedőre. És amikor ez az Árvay Imre levetkőzött, két lövés találatódott a karján, egy golyó pedig a lábában. A törött kar sanyarúsága már öthetes volt, a láblövés tizennégy napos. A koma, meg a sógor összedrótolták a csontokat és Árvay Imre tovább szolgált. Még járörbe is elmászkal az istenadta.

- Mért nem jelentkezett a sebével? - kérdezte tőle az orvos.

- Resteltem, uram. Nem akartam kevesbiteni a pajtásaimat. Szükség van ott mindenkire. Mink, magyarok úgyis kevesen vagyunk.

Híre ment ennek az esetnek. A rajvonalak sokáig melengedtek rajta. Egyszer aztán az egyszerű szívek melege elszürekedett oda is, ahol mindent rovasra szednek. Jót és rosszat egyaránt.

Árvay Imre honvéd! Árvay az ágy előtt állott, mellette egy bundába burkolt katonatiszt.

- Fiam, őfelsége a legmagasabb Hadúr tudomást szerzett a te becsületes kitarításodról és a nagy ezüst vitézségi érmet ajándékozta neked. Derék katoná vagy, örülök, hogy megismerhettelek. Örülök, hogy kezet foghatok veled. Viseld büszkén a kitüntetést. Megérdemeled.

- Igenis, köszönöm. - mondta illetudóan Árvay Imre. És egy szót se szolt többet. Se akkor, se később. A kórházparancsnok furcsállta a dolgot:

- Tudod-e, fiam, ki volt az, aki kezet fogott veled?

- Valami főtiszt úr lehetett, mert szíves szóval bánt velem.

- József főherceg volt, fiam. A főherceg maga.

- Isten éltesse sokáig.

- Tudod te, ki az a József főherceg?

- Igenis, a mi öreg királyunknak, Ferenc Jósának az öccse.

- És mégse örülsz, hogy ilyen tisztességet ért?

- Mit örüljek rajta, hiszen én se tettem többet, mint a többiek, akikkel együtt sanyarogtam.

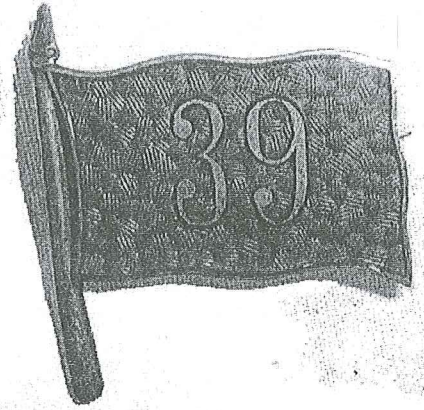
- Pénz jár ám ezzel a medáliával. Holtodig kapod.

- Jó lesz a szülémnek, mert már nagyon gyenge a munkára.

- Van valami kívánságod?

- Igenis. Szeretnék visszamenni a csapathoz.

- Miért?

- Mert oda vagyok szokva. Itt senki sincs a harminkilencesekből.

- De most rettenetes az időjárás, nagy hidegek vannak.

- Vagyunk odakinn elegen. Aztán ha elosztunk a nyomorúságon, majd csak kevesebb jut egyre.

- Hát mindenáron vissza akarsz menni?

- Igenis. Ki akarom csinálni a háborút, ahogy djkál. Az ilyen magamfajta szegény szolgálom nem szereti a félbehagyott munkát.

- Hát haragszol-e a muszkára?

- Nem én, hát már mért is haragudnék? Szegények, ők se jókedvükben gyűttek el ide, hanem mert parancsolattott. A felsőbbség akarta. Csak a nyáron haragudtam rájuk.

- Miért?

- Mert Láttam, hogy rosszul bannak a szőlővel. Akkor kocsányok lógtak vesszőn, hogy kecskéket lehetett volna legeltetni rajta. Csúnya az ilyen dolog. A föld felnöveszti a termést, aztán nincs, aki gondozza. Hát akkor egy kicsit haragudtam rájuk." (Pilisi Lajos: Kárpáti harcokból 81-83.o.)

Hírek a Szent Antal Népházból

Cibere és Szilvavekvárfőző Nap

Szeptember 17-én, a Szilvavekvárfőző Napon színes programok várták az érdeklődőket. Két üstben szilvavekvár főtt, a Barátság Klub önkéntesei szilvas gombóccal és derelyével kedveskedtek a vendégeknek. Ignác Tibor pálinkafőző mester, a Hármas Körös Pálinkamanufaktúra tulajdonosa a szilvapálinka jelentőségéről és a cefrekészítés rejtelmeiről tartott vetítéses előadást. Dr. Macsári Judit háziorvos pedig a szilvafoogyasztás játékos hatásáról beszélt. Cibere a bohóc, - a rendezvény díszvendége- játékos vetélkedőre hívta a gyerekeket és szüleit.

Képek a 20. oldalon!

Hajómodell kiállítás

Október 15-én 16 órakor nyílik a Szent Antal Népház kiállító termében a Székely Mihály Modellező Klub kiállítása. A hajómodellek mellett újra látható lesz a miniatűr gőzgép, melyet a megnyitón működés közben is bemutatnak. Rövid szakmai előadások szólnak majd a különféle modellek tervezéséről, építéséről és a versenyekről. A szervezők minden érdeklődőt szeretettel várnak!

A kemencés sütés bemutatók a Szent Antal kenyérsütő házban minden pénteken továbbra is várják az érdeklődőket. A bemutató keretében endrődi kelt tészták készítését ismerhetik meg a látogatók. A programra előzetes bejelentkezés szükséges a 06-20-2380046-os telefonszámon.

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Gyoma néprajza

Dr. Kató József „Kronikás Könyve”, mint korának tükre IV. rész

Iványi Aladár apósa Lajossy községi kertész, annak kiváló tehetségű szakember, ama kiváló tehetségű szakember, aki a mi kis kedves ligetünket „tervezi, alakítja, s telepíti.”

1923. június 10-i történelmi adatként kerül be a község krónikájába, mert ekkor történik meg a háborúban 1916-ban leszerelt harangok helyébe készítettet harangok felszerelése, s felszentelése a református templom tornyába. Népes gyülekezet ennek az eseménynek résztvevője, felekezetre való tekintet nélkül. Amikor egyik „öregasszony felsipít, hogy a kisharangnak túlságosan vékony a hangja,.... az egyik presbiter odavágja” - költőnk szavaival átadva - „Aki buzgón, minden zsoltárt kiteker, megszólal rá egy szomorú presbiter; Ha öregszik a harang, mint maga is, Megvastagszik majd annak szava is...”

Az infláció és a közadók szorításában...

„Gyönyörű gyöngyével (ti. a gyomai búza)/A magyar ugarnak,/Mindenhol mindenütt/ Üzletet akarnak. S ki dolgozik érte/ Jó és rossz időbe/ Maga még csak jól se/ lakik majd belőle...” 1923. jún. 17.

A valuta mint olyan... a pénz romlásával minden tőkés és minden balek tőzsdézik. Gyoma tőzsdeügynöke - Holler székhellyel - Szilágyi Pista, aki mindennap jön a délutáni pesti gyorssal, a pesti tőzsdéről hozza a hírt, s összeszedi a megbízásokat. Aztán jön a krach. Szilágyi Pista egy időre eltűnik, de marad a bánat. A kárvallottak itthon csendben maradnak. Talán annyit megjegyezhetek, hogy e korban született eg az államháztartás cselégeinek agyában, a ma is vállalkozónak nevezett egyének őszövétségi átkával sújtott - forgalmi adó. Ennek veszedelmes táplálója a „forgalmi adó ellenőr”, akinél álnokabbat nem ismertek addig az adózók.

Egy képviselőtestületi közgyűlés „tablója” költőnk verse, mintha a mai újsütetű „önkormányzati testületünkben” (úgy tűnik) folyana:

„A közgyűlés egy csodás valami/Ahol folyton szavakat hallani/Egy-egy szó körül, s ez épp a nagyszerű/Forog akár a köszörű/Hát nem csodálatos/A tanácssterem levegője hús (július hónap)/S Pétermann benne a köszörűs (Ti. ő a községi főjegyző.)

Mennyivel egyszerűbb volt a nemrég kimúlt „Tanácsülés”, valósággal úgy kellett noszogatni a tanács tag elvtársakat; Elvtársak! szóljanak hozzá az elvtársak,... ha aztán egy balga tag felállt és hozzászólt kritikusan,... rögtön elhangzott az elnöki szózat...; Elvtársak ez politikai kérdés,... a kérdés került a süllyesztőbe... Pétermann főjegyzővel már találkoztunk, ő az aki „Hajdufi” néven mélyen érző drámai, hazafias költő, de aki pénzügyekben nem ismer tréfát. Új név a közéletben Kató Lajos közigazgatási jegyző, - még fel sem ocsúdott, az Isonzó menti csaták pokoli zaja ott cseng a fülében amikor törvényt magyaráz... egy kicsit dőcögve... Kató Lajos hadnagyi rangban a nagyváradi m. kir. 4. honvéd gyalogezred népfelkelő zászlóaljánál szakasz, majd század parancsnok - ahol Cs. Szabó Albert őrmester apám is harcolt (1881 Gyoma-1917. Auzza-Isonzó m.) - az ő munkája az ezred történetének megjelentetése.

S aztán... „izé... na! Kertész Sándor „középparasz”

született politikus, aki ösztönös paraszti logikával gondolkodik s teszi szóvá a felmerült hibákat az éppen szőnyegen lévő tárgyalt ügyekben (sokan nem tudják már, hogy ez a „szőnyegen lévő, szőnyegre került”... gondolat sor a hajdani török hódoltság idejére nyúlik vissza, amikor is a török szultán helyi urai dívánt ültek - azaz tanácskoztak - szőnyegen ültek, heverésztek stb. közben... a gyomaiak s környékbeliek által is használt kifejezés; „ne dévánkozz annyit neki, ne dévánkozz mán”... stb. is innen származik. Merthogy a „díván”, a tanácsülés sokszor igen hosszúra sikeredett). Kertész Sándor gazduram, mivel alapjában jól ismeri a közösség életét s gondjait, az akkori „possibilitást” (lehetőségeket) ismerő képviselők bosszúságára. Répás Pál II. református lelkész - Harsányi Pál I. lelképásztor, azaz elnök lelképásztor után - sok mindenben hasonlítható Csernus apát úrhoz, csak nála - azonkívül, hogy minden kérdésben „ex offo” (hivatalból) tartja magát illetékesnek - nincs meg a fedezet (tettrekészség, összeköttetés), bőbeszédűségénél többet nyújtani nem tud. Mereven konzeratív, a képviselt parasztgazdák napi érdekeiért száll síkra. Költőnket idézve; „Kisgazda érdek ha kerül napirendre, legjobban érte Vincze Endre...” Ő típusa annak a kisgazdának, aki a háború után, túl forradalmakon, kommünön, „oláh megszálláson”, a gazdálkodó földmívelő aktív életvitelétől nagyon elkedvetlenedett, gyermekeit nem gazdászoknak, hane orvosnak s jogásznak taníttatta. Földjét tőkének tekintette, s legtöbbször éves bérletbe adással „kamatosan” hasznosította. De fenntartva magának a jogot, a haszonbérlo (legtöbbször endródi szegény-paraszt, vállalkozott harmadost), elfogadja a föld megművelésébe, betakarítás irányításába való beleszólás jogát. Az volt a tipikus, hogy a „harmados” évről-évre adósa maradt a gazdának, mivel a kenyérnek való tavaszra elfogyott, s kölcsönkért a gazdától. Mert ha beledöglött is - igen-igen ritka kivételtől eltekintve - a magyar paraszt nem lopott! előbb való volt mindennél a tisztesség, a becsület!

Közreadja:

Cs. Szabó István

(Dr. Cs. Szabó Albert kézírata nyomán)

Szereteti oldal

Rovatvezető: Polányi Éva

Szeretetre hangolva

Nyelveket tanulunk. Iskolában, külföldön, tanfolyamon. Munkánkhoz, mindennapi kommunikációkhoz, vagy csak azért, hogy hasznosan töltsük szabadidőnket.

Ahány nyelv, annyi ember, annyi kultúra – ismerjük régtől a mondást. De vajon ismerjük-e párnk, gyermekeink, barátaink, közvetlen környezetünk nyelvét? Ismerjük-e szeretetnyelvüket?

A szeretetet ugyanúgy tanuljuk, mint az anyanyelvünket – írja könyvében Gary Chapman pszichológus, pár- és családterapeuta, lelkipásztor. Neveltetésünk, személyes hajlamaink során azon a nyelven fejezzük ki szeretetünket és fogadjuk be, melyre a legfogékonyabbak vagyunk.

Sok évtizeden át gyűjtött tapasztalataiból azt a következtetést vontam le, hogy mivel a szeretet kifejezése és befogadása két különböző folyamat, így az nem mindig ér célba. Mindenki más szeretetnyelven ért, s ha – például egy párkapcsolatban – nem beszélük egymás nyelvét, akkor érzelmi igényeik betöltetlenek maradnak. Ötféle szeretetközlési mód van: elismerő szavak, minőségi idő, szívességek, ajándékozás, testi érintés. Ezek valamelyike az elsődleges szeretetnyelvünk, amelyen legjobban értünk és beszélünk. Egy szeretetnyelven belül persze sokféle árnyalat, változat lehetséges, mint ahogyan egy-egy nyelven belül sokféle nyelvjárás, dialektus.

„Hogyan lehet megőrizni a szerelmet a házasságban? Hogyan lehet elhidegült párok kapcsolatát megváltoztatni?” – fordultak Chapman doktorhoz. A hiányzó információ éppen a szeretetnyelv ismerete, vagyis jó tudni, ha eredményesen szeretnénk közölni szeretetünket, meg kell tanulni azt a nyelvet, melyet társunk legjobban ért. Ehhez persze szándék és döntés kell, hogy számunkra is fontos a kapcsolat megváltoztatása. Hajlandók vagyunk kölcsönösen elsajátítani a másik, illetve egymás nyelvét. Válás helyett.

Az ember legalapvetőbb érzelmi szükséglete a szeretet és a gyengédség iránti igény, és az, hogy tudja, tartozik valakihez, aki őt szereti, fontosnak tartja. A „szeretettank” fogalma találó. Ennek kiürülése okozza a zavart, mind a gyermekeknél, mind a felnőtteknél. Chapman doktor szerint is a szeretet választás dolga, és bármelyik fél beindíthatja újjáéledésének folyamatát. Könyvében számos példával támasztja alá, hogy emberi világunkban a szeretetnyelvek hatékonyak, működnek. Ennek hatására vizsgálni kezdte istenkapcsolatunk szeretetnyelveit is. Istenre hangolva c. könyvében ismert és kevésbé ismert emberek, valamint a Szentírás (Ó- és Újszövetség) példáinak segítségével bizonyítja, hogy nemcsak horizontálisan, de vertikális síkon is hatékony közlési mód az öt szeretetnyelv.

Felteszi a kérdést, miért van az, hogy az egyik ember mélyen átéli Isten szeretetét, míg a másik a létezésében is kételkedik. Egy-egy mély krízis pedig teljesen elfordíthatja az embert Istentől. Istenkeresésünket alapvetően az a kultúra határozza meg, amelyben élünk, s ez a kultúra jelöli ki számunkra az utat, melyen Isten felé indulunk.

„A szeretet azonban szív és lélek dolga, nem pedig rituálé vagy valóság kérdése.” Ha felismerjük elsődleges szeretetnyelvünket, ha felismerjük saját „szívnyelvünket”, s ezen a nyelven hallgatjuk Istent, akkor a legszemélyesebben fogjuk megtapasztalni szeretetét.

Isten saját képmására teremtette az embert, s ez a teremtmény nemcsak viszonzni képes szeretetét, de vágyódik is utána „olthatatlanul”. Istennel való szeretetkapcsolatunkat helyre kell állítani, hiszen „semmi sem fontosabb annál, hogy megismerjük és szeressük Istent.”

Kifejti, hogy az emberi szeretetkapcsolatban Isten lényé tükröződik

vissza, aki maga a szeretet. Az emberi szeretet megértésével tehát közelebb juthatunk az isteni szeretet megértéséhez is.

Hogyan ismerhetjük fel saját szeretetnyelvünket? Három kulcskérdés megválaszolásával. Hogyan fejezzük ki leggyakrabban szeretetünket mások iránt? (Szavak, szívességek, együttlét, ajándékok, testi érintés valamelyike.) Mire panaszkodunk leggyakrabban? (A panasz rámutat belső érzelmi szükségletünkre.) Mit kérek leggyakrabban? (A kérések legmélyebb érzelmi vágyunkra világítanak rá.) Istennel való kapcsolatunkat hasonlóképpen vizsgálja. Hogyan fejezem ki leggyakrabban Isten iránti szeretetemet? Mire panaszkodom leggyakrabban Istennel kapcsolatban? Mit kérek Istentől leggyakrabban? Ezen kérdések segítségével könnyen felismerhető Istenzhez fűződő kapcsolatunk elsődleges szeretetnyelve.

Megismerésük önismeretünk fontos része lehet.

Most álljon itt néhány idézet az Istenre hangolva c. műből, melyek az Ó- és Újszövetségből vett példái az öt szeretetnyelvnek.

Elismerő szavak nyelve

Isten bátorító szavai:

Így szól az Úr, a te megváltód, Izrael Szentje: Én vagyok az Úr, a te Istened, aki tanítalak téged, hogy hasznodra váljak, aki vezetlek az úton, amelyen járnod kell. Ha figyeltél volna parancsaimra, olyan volna békességed, mint a folyam, és igazságod, mint a tenger hullámai.” (Izajás 48, 17-18)

Jézus bátorító szavai:

Bizony, bizony mondom nektek: aki az én ígéret hallgatja, és hisz annak, aki engem küldött, annak örök élete van, és nem ítéltre jut, hanem átment a halálból az életre. (János 5, 24)

Minőségi idő nyelve

Isten szereti teremtményeit és vágyik a velük való kapcsolatra:

Igazságos az Úr minden útjában, és szent minden művében. Közel van az Úr mindazokhoz, akik segítségül hívják, akik segítségül hívják őt igazságban. (Zsoltárok 145, 17-18)

Jézus sok időt töltött tanítványai társaságában:

Ha valaki szeret engem, megtartja szavamat. Atyám is szeretni fogja őt, hozzá megyünk, és lakóhelyet veszünk nála. Aki nem szeret engem, nem tartja meg ígémet. Az ige pedig, amelyet hallottatok, nem az enyém, hanem az Atyáé, aki küldött engem. Ezeket mondtam nektek, amíg veletek voltam. (János 14, 23-25)

Ajándékozás nyelve

Isten, az ajándékozó:

Ha tehát engedelmeskedtek parancsaimnak, amelyeket ma meghagyok nektek, hogy szeressétek az Urat, a ti Isteneteket és szolgáljatok neki teljes szívetekkel s teljes lelketekkel, akkor megadja földeteknek a korai s a késői esőt, s betakarítotok gabonát, bort és olajat, a mezőről pedig szénát, hogy elláthassátok a jószágot és ti magatok is ehessetek és jóllakjatok.” (Mózes ötödik könyve 11, 13-15)

Az Újszövetségben Isten a Szeretet Istene:

Mert úgy szerette Isten a világot, hogy engesztölt Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. (János 3, 16)

Szívességek nyelve

Amikor az Ó- és Újszövetség összeír:

Az Úr Lelke van rajtam, azért kent föl engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, elküldött, hogy szabadulást hirdessek a foglyoknak és látást a vakoknak, hogy szabadon bocsássam a megtörteteket, és hirdessem az Úr kedves esztendejét. (Lukács 4, 18-19; Izajás 61, 1-2)

Testi érintés nyelve

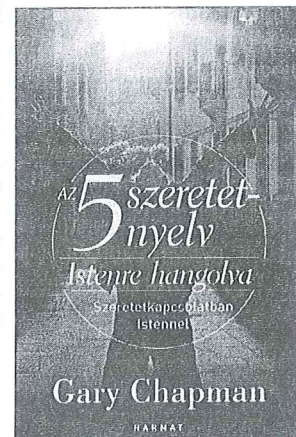
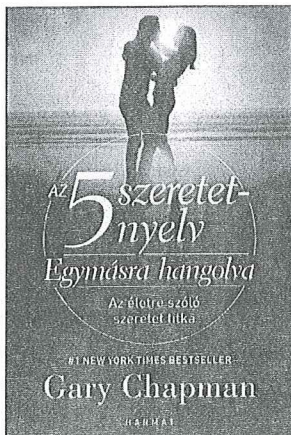
Isten megérinti Mózes

Amikor aztán Mózes leszállt a Sínai hegyéről, kezében a bizonyosság két táblájával, nem tudta, hogy ragyog az arca az Úrral való beszélgetés miatt. (Kiv 34, 29-33)

Jézus megérinti a gyermekeket

„Bizony, mondom nektek: aki nem fogadja Isten országát úgy, mint egy kisgyermek, nem megy be oda.” Azután karjaiba vette őket, rájuk tette kezét, és megáldotta őket. (Márk 10, 15-16)

(Az írás Gary Chapman két könyve, az *Egymásra hangolva* és az *Istenre hangolva* alapján készült, míg a szentírási idézetek a Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat Szentírás a Neovulgáta alapján c. fordításból valók.)

Polányi Éva

Egészségről-betegségről

A szilva szervezetre gyakorolt jótékony élettani hatásai

A szilva (*Prunus domestica*) csonthéjas gyümölcs, mintegy kétezer fajtája ismert. Csoportosítható a termés színe, alakja, magvaváló vagy nem magvaváló volta és az érési idő szerint. A szilvafa május-júniustól szeptember-október időszakig terem. Egy fa évente 50-70 kilogramm termést hoz, melyből 1 fő évi fogyasztása 5-7 kilogramm.

A termék nagy víztartalmú, tömegének 85%-a víz. Alacsony a kalóriatartalma, 100 gramm szilvatermés 50 kalóriát (209KJ) tartalmaz. Magas ásványi anyag, vitamin, antioxidáns-és rosttartalom jellemző.

A vitaminok közül nagy mennyiségben A-vitamint és béta-karotint tartalmaz, ezért a szilva rendszeres fogyasztásával javítható a látás, a bőr és a nyálkahártyák állapota. Nagy mennyiségben tartalmaz B1-, B2-, B5-, B6-vitaminokat, melyek fokozzák a zsírok, szénhidrátok és fehérjék anyagcseréjét, serkentik az agy működését, javítják a kognitív funkciót, a memóriát. A szilva magas C-vitamin tartalma révén véd a gyulladásos és a daganatos betegségektől. Nagy mennyiségben tartalmaz antioxidánsokat. A szilva színanyaga az antocianinok és a flavonoidok is antioxidánsok, továbbá a termék nagy mennyiségben tartalmaz luteint, cryptoxanthint és zeaxanthint. Az antioxidáns hatásánál fogva véd az öregedéstől, rákos és gyulladásos betegségektől. A cryptoxanthint nagy mennyiségben tartalmazza a szem érhártyájában az éleslátás helyét képező sárgafolt, ez az antioxidáns az UV fény szűréseért és ezáltal a megfelelő minőségű éleslátás biztosításáért felelős.

A szilva nagy mennyiségben tartalmaz kalciumot, foszfort és fluoridot. Magas K-vitamin tartalma révén hozzájárul a normális véréraladáshoz, a csontok megfelelő anyagcseréjéhez, fejlődéséhez és véd az Alzheimer-kórtól. Magas mangán tartalma révén hozzájárul az emésztőenzimek megfelelő működéséhez. Magas cellulóz tartalma miatt fokozza a gyomor-, bélrendszer mozgásait, csökkenti a salakanyagok bélben töltött tranzit idejét, azaz csökkenti az áthaladáshoz szükséges időt. Magas kálium-tartalma miatt hozzájárul a sejten belüli és kívüli terek-és a folyadék-, elektrolit háztartás ionegyensúlyának fenntartásához. Rendszeresen fogyasztva így csökkenti a szervezet savasságát.

Fokozza a vese-és a máj működését, így vértisztító hatású. A rendszeresen szilvát fogyasztók között ezért fejfájásos, ízületi és reumatikus panaszok ritkábban fordulnak elő.

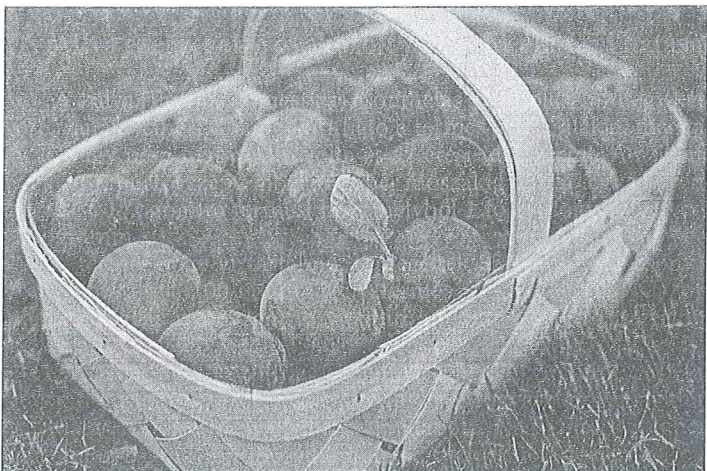
Áztatott aszalt szilvát 20 percig főzve, levét naponta fogyasztva veseműködést fokozó, vértisztító hatás érhető el.

A szilva rendszeres fogyasztása ajánlható fogyókúrázók számára magas víz, alacsony kalória, magas vitamin-és ásványi anyag tartalma, vízhajtó, salaktalanító hatása miatt.

Forrás:

www.piliscentrum.hu/egeszseg/szilva-jotekony-hatasai/

dr. Macsári Judit

Ne hagyjátok a templomot, A templomot s az iskolát!

volt endrődi tanyai iskolák ünnepe

Szeptember 24-én, Szent Gellért vértanú, egyházmegyénk első püspökének ünnepén – immár hűen a hagyományokhoz – megünnepeltük a régi megszűnt, lebontott tanyai iskolák elhunyt és élő tanítóit, diákjait.

Ünnepi szentmise volt az endrődi templomban, melyet Iványi László orosházi esperesplébános, tb. kanonok, volt endrődi plébános és Szujó Antal mezőberényi plébános, volt tanyai diák tartott.

Iványi László esperesplébános rámutatott e két ünnep szép egybeesésére: Szent Gellért püspök alapította egyházmegyéje területén az első iskolát, mely külföldön is híressé vált... és ő volt Szent István királyunk, Imre hercegnek a tanító-nevelője.

„Menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig.” (Mt 28, 19-20)

Erre a bibliai gondolatra építve a plébános kiemelte, hogy ezek az iskolák ezt valósították meg: tanítottak, neveltek, a tudomány, hit és kultúra forrásai voltak.

Azok az áldott emlékü pedagógusok (sokan már nem élnek, de vannak, akik még hál' Istennek itt vannak közöttünk) ezt tették. Egyszerű és sokszor szerény körülmények között lelkiismeretesen tanítottak sok-sok gyereket írásra, olvasásra, számolásra, földrajzra. 1878-1975 között, egy évszázad alatt több ezer gyereket bocsájtottak az élet rögzös országújtjára tudással, becsülettel, emberséggel felvértezve. Lettek belőlük becsületes családapák, családanyák, lettek a társadalom becsületes tagjai. Tanyai iskolák padjaiból kikerültek munkások, földművelők, de tanítók, tanárok, papok, tudósok, művészek is.

A lebontott, elpusztított iskolák megszemélyesedve újra élnek közöttünk: 2007-ben Décsi paskomi iskola helyén állítottunk keresztet. 2007-ben Fa emlékmű az iskolák tiszteletére a Szent Imre udvarán. 2008-ban Kápolnás iskola keresztvisszaállítás Bordácsné unokájának kertjében. 2009-ben az öregszőlői iskolának állítottunk keresztet. Idézzük most fel ezeket az iskolákat: Szőlőskerti (Tímár-Brichse) iskola 1878-1928, Kisperesi (Csáki) iskola 1894-1975, Décspáskumi iskola 1900-1966, Kápolnás iskola 1926-1975, Ugari iskola 1928-1970, Szent Imre iskola 1929-1975, Polyákhalmi iskola 1935-1964.

De tegyünk említést még az „odáti”, azaz a hídon túli iskolákról is.

Ezeket az iskolákat az egyház építtette és tartotta fenn. Hogy mennyire fontos volt a tanítás és nevelés, az endrődi plébánia Histora Domusa megörökíti, hogy pl. Csernus Mihály apát úr a saját jövedelméből minden évben egy hízóval jutalmazta a legjobb tanítót.

1995-től ismét folytatódott a történelem. Gyomaendrődön, Gyoma és Endrőd között a volt iskoláért kapott kárpótlásból új katolikus iskolát építettünk. Akkor sokan nem értették, hogy jól működő három általános iskola mellett mi szükség van még egy újabbra. Az azóta eltelt évek megmutatták, hogy igenis szükség volt rá! Sőt, annyira, hogy a gimnázium is beintegrálódott a katolikus Szent Gellért iskolába.

A megemlékező beszéd végén elhangzott, aminek mindig el kell hangoznia: Reményik Sándor Templom és iskola című verse.

A szentmise végén finom kaláccsal kínálták a szervezők a vendégeket.

„RAFINÁLT ÖSSZEESKÜVŐK” AZ OMart MŰHELYBEN

Augusztus elején körbefutott egy üzenet az egykori internetversenyzőköztársaság között: szervezzük meg titokban Szokolay Zoltán költő 60. születésnapjának köszöntését. Az ötlet a Hangraforgó (Győr) együttesétől indult, majd a Live Coals (Csanádapáca) énekes, Jóbi Annamária és a Vendéghang (Budapest) együttes megkezdte a munkát, amibe az OMart Műhely is aktívan bekapcsolódott. A Live Coals kereste meg a költőket és zenészeket, a Vendéghang állította össze a forgatókönyvet, valamint tartotta a kapcsolatot a költővel, a mi feladatunk pedig a hely biztosítása, a közönségszervezés, a versmondók megkeresése és a vendéglátás volt.

A titoktartás és várakozás izgalmát csak fokozta, hogy a főszereplőt fél óras késéssel hozták meg az augusztus 30-ai rendezvényre. Végül a közönség, a szervezők és a szereplők is jól érezték magukat a különös köszöntésen. A költő még aznap éjjel a következő levelet küldte el a szervezőknek:

„Tizenkét nap múlva leszek 60 éves. Azt hittem, ennyi idő alatt be-
nőtt már a fejem lágya, engem nem lehet átverni. És lám, mégis!

Ó, hogy lehettem ennyire óvatlan! Vén fejjel, tengernyi tapasztalattal nem vettem észre, hogy kicsoda alattomos merénylet készül.

Pár napja felhívtál egy pesti zenekar, a Vendéghang, hogy közreműködjek a gyomaendrődi koncertjükön. Jönnek értem kocsival, és utána haza is hoznak Fülöpszállásra. Beleegyeztem. A Vendéghang kisbusza kissé késve érkezett meg, s az indulással is elszöszmötöltünk, Rózsa Laci, a dobosuk még nálam öltözött át. Mondtam neki, hogy nyugodtan itt hagyhatja a ruháját, cipőjét, úgyis ide jövőnk vissza késő este. Ő azonban begyömészölte egy reklámszatyorba és hozta. Már ekkor kapcsolnom kellett volna.

Késésben voltunk, száguldottunk. Útközben megbeszélték velem, hogy mit játszanak. Az ő koncertjük, nekem egy versmondás-betétem lesz, a verseimet tartalmazó Vendéghang-ciklus után. Hoznom kellett könyveket, hogy azt majd ott árusítsák. Egy könyvesbolt közösségi termében lesz az előadás. Megérkezünk, becépelték a hangosítást, a hangszereket. Nekem nem engedték, hogy segítsek. Súlyos hibát követtem el, hogy nem néztem körül a környező parkolóban, nem vettem észre ismerős rendszámkódokat. Bemertünk. A terem tele volt, minden szék foglalt. Teltház. Taps. Amíg hangolták a hangszereket, engem leültettek egy asztalhoz, adtak egy mikrofont, és mondták, hogy szólnak, amikor majd én következem. Csend lett.

És ekkor a függönyök mögül besompolygott a Hangraforgó, a Live Coals, a Resti Kornél, Oláh Laci, Molnár Albert, zenészek, versmondók, költők, sokan mások. Kiderült, hogy az egész est rólam szól részletes forgatókönyv alapján összeállítva és elpróbálva. A közönséget is előre beavatták.

A vége felé még a lányomat, Szokolay Esztert is bekapcsolták telefonon kihangosítva.

(Eszter, még számolunk: miért nem árultad el augusztus 20-án, hogy mire készülnek?!)

Utána vacsora, hatalmas születésnap tortával, amelyen ott pislógott a 60-as szám.

Raфинált összeesküvők! Versmondó-verséneklő barátaim.

Köszönöm szépen a Hangraforgónak (Faggyas Lacinak és F. Sipos Beának), külön Faggyas Csengének, aki 11 évesen szintén megzenésítette és elénekelt (csak nekem) egyik versemet. Köszönöm a Vendéghangnak (Osváth Gábornak, Osváth Georginának, Rózsa Lászlónak, Pap Milánnak), a Live Coals verséneklő együttesnek (Jóbi Annamária az egyik főkolompos volt), a Resti Kornélt képviselő Papp Máténak.

Köszönöm a házigazda Molnár Albertnek és feleségének, Oláh Gizellának a szíves vendéglátást.

Köszönöm a kedves gondolatokat Simon Adrinak, Miklya Zsoltnak, Szilvássy Ildikónak, Kasó Tibornak, Fecske Csabának, Báta Tibornak, Szebeni Sándornak, Hajnal Évának, Oláh Lászlónak, Arany-Tóth Katalinnak, Dani Imrének, Kovács Árpádnak, Deák-Sárosi Lászlónak. A versmondást Cserenyecz Évának, Polányi Évának, Turnár Mariánnak és a házigazdáknak.

Köszönöm Jóbi Gergőnek (Live Coals +), Bagaméri Andrásnak (Live Coals ++), Tóth Sándor Péternek, Kecskeméthy Lillának, Bogdán Krisztinának, Németh Viktornak, Tóthárpád Ferencnek, Decsi-Kiss Andrásnak, Oláh Andrásnak, Filip Tamásnak, Varga Melindának, Szil Ágnesnek, Halmosi Sándornak, Bodroghalmi Lászlónak, Böszörményi Zoltánnak, Orbók Ildikónak.”

Mi pedig köszönjük, hogy részesei lehettünk ennek a különleges eseménynek.

OMart Kulturális Műhely

ASZTAG

- szabadban tárolt, tartósan összerakott, cséplésre vagy nyomtatásra váró gabona (elsősorban búza) -

A következő lapszámokban ezzel a rovatcímmel jelenik meg a gazdáknak szóló információ. A felkérésnek, hogy szerkesszek egy ilyen oldalt, szívesen teszek eleget. Gondom volt a rovat címének megválasztása. Mi legyen? Lehetett volna Gyomaendrődi Gazdák, Gazdakuckó vagy gazda sarok és még lehetne sorolni. Én azon gondolkodtam, mi a magyar paraszt, a magyar gazda sajátja. Mi jellemezte évszázadokon át a vidék emberének életét. A rend. Tudta, hogy a telet a tavasz követi és jön a nyár majd ősz után újra a tél köszönt be. Idejében bekészítette a téli tüzelőt, az íziket, szalmát, ráklábat a felvagdalt venyigét. Ha egy téli hajnalra hatalmas hó lepette be a tájat, akkor is kéznél volt minden. Nem éheztek, szomjaztak állatai és a családi asztalra is került. A jól végzett aratás után kereszttekbe rakták a gabonát, majd asztagba. Tehát rend volt, és ez az asztag már egy nagy biztonságot jelentett a cséplésig, mikor az élet a hombárokba, magtárakba került. A rovatcímen gondolkodtam, közben a másnap ebédem is. Egy jó babgulyásra éheztem, ezért elmentem a közeli boltba egy zacskó babért. Szép takaros csomagolások közül választottam egyet. A zacskó borítójáról egy vidám kuktalány mosolygott rám és olyan információkra leltem, melyről egy hajdani magyar gazdának semmi tudomása nem volt, igaz az asszony nép feladata volt a konyhára való termelés. Fehérjében gazdag, volt az első hasznos információ, vegetáriánusoknak is ajánljuk, szólt a második, 4 adag elkészítéséhez elegendő és végül érlelmi rostban gazdag. Aztán fordítottam a tasakon, ahol értesülhettem arról, hogy földimogyorót, glutént, szezámagot tartalmazhat. Sajnos a babérlevél nem volt ráírva, pedig azzal elfogadnám. Azután még egy fontos infó: gyártja és forgalmazza. Természetesen el kell juttatni a fogyasztóhoz, de ki gyártja? Amiről nehezen tudok szólni, az a származási helyként megjelölt ország volt: Etiópia. 40 dkg tarka babot fogyasztunk el, amiből 4 etióp gyermek jól lakhatna.

Magyarországon 10 millió ember él. Ez a 93 ezer négyzetkilométernyi ország képes tizenötmillió ember élelmiszerszükségletét megtermelni. Helyes-e ez a mezőgazdasági termelési szerkezet, hogy csak úgynevezett tőzsde növényeket termelünk (kalászosok, kukorica, káposzta repce, napraforgó). Az országban járva hosszú utunk során alig látni nyájat, gulyát. A vidéki házaknál a fűnyíró dübörög hónapról hónapra.

Merre tartson a magyar mezőgazdaság? Ezekről a kérdésekről szeretném, ha tudósítást kapnának lapunk olvasói. Cikkek írására szeretnék felkérni jeles szakembereket is.

Legyen ez a rovat nyitott, írja meg mindenki bátran miről szeretne hallani vagy mi a saját véleménye.

Észrevételeiket megtehetik a varosunk@gmail.com vagy a varfiandras@gmail.com címen.

Várfi András

Kép: Asztagrakás Tímár Péter Pál nagyperesi tanyáján

SPORT

Mérkőzések hétről hétre

Az eddig lejátszott Megye II. osztályú bajnokság mérkőzései alapján megállapítható, hogy ez az év sokkal kiegyensúlyozottabb eddig, mint az előző év volt. A Gyomaendrődi FC hazai mérkőzéseit mindháromat megnyerte, azonban az idegenbeli eredményeivel nem dicsekedhet. Sajnos a hazai mérkőzések látogatottsága igen gyér, a nézőszám nem a mérkőzés helyszínétől függ a településen belül, mint azt sokan gondolták, sokkal inkább a csapat teljesítménye befolyásolja azt.

A lejátszott mérkőzések eredményei:

2016. 08. 27. Csorvási SK - Gyomaendrődi FC 4 : 2

G.: Furka Zs., Bányai R.

Az újonc csapat jól kezdte a bajnokságot, ennek megfelelően már a mérkőzés elején nagy rohamokat vezetett, a 10. és 19. percben gólokat löve magabiztos vezetésre tettek szert. A vendégek a gyors gólok után sem tértek magukhoz az egész első félidőben. A szünetben tudták rendezni a soraikat, a második játékrészben felnőttek a hazaiakhoz. A kapu előtt azonban a Csorvás volt határozottabb és a 67. és 74. percben újabb gólokat szereztek. A hazaiak már elkönnyelték a nagyarányú győzelmet, de az utolsó két percben a vendégek két gólt is szereztek, így kozmetikázni tudták az eredményt.

2016. 09. 03. Gyomaendrődi FC - Okány KSK 3 : 2

G.: Furka Zs.(2), Gábor V.

A hazaiak még csak ismerkedtek a vendégekkel, akik már a 4. percben megszerezték a vezetést. Felvette a kesztyűt a Gyomaendrőd is és nyíltisakos támadójátékot játszott mindkét csapat, de a félidő mégis vendég előnnyel zárult. A második félidő 4. perce viszont meghozta a hazaiak egyenlítő gólját. Ezután inkább a küzdelem dominált, mint a szép játék. Az utolsó negyedóra felpörögtek az események. A 75. percben hazai, a 78. percben vendég gól született és újra egyenlő lett az állás. A 87. percben az egész mérkőzésen nagyszerűen játszó hazai Furka Zsolt szólója azonban a hazaiak javára billentette a mérkőzést.

2016. 09. 10. Csanádapácai EFC - Gyomaendrődi FC 3 : 2

G.: Furka Zs.(2)

A hazaiak az előző fordulóban kiengedték a gózt, kilenc gólt vágtak Kunágotán. A gyomaendrődi gárda nem akart beleszaladni hasonlóba, ezért gyors támadásokkal indította a mérkőzést, amiből egy sikerrel is zárult a 12. percben. A félidő végére tért magához a hazai csapat és a 35. és 39. percben szerzett góllal fordított. A második félidő elején, az 54. percben jött a vendégek egyenlítése. A 69. percben újabb hazai gól született, amire már nem volt vendég válasz. A mérkőzésen Fortuna sokszor megfogta az apácai csapat kezét, ezért sikerült legyőzni a jól játszó, de elől és hátul is nagyokat hibázó vendégeket.

2016. 09. 17. Gyomaendrődi FC - Békésszentandrás HMSE 2 : 1

G.: Kiszely M. Putnoki T.

Ismét egy olyan ellenfél, aki az előző fordulóban nagyarányú (8:0) győzelmet aratott Kunágotá ellen. Lehet, ezen a mérkőzésen az összes puskaporát ellőtte a Szentandrás, mert a vendégek a mérkőzés 80 százalékában egykapuztak, mégis csak egyszer tudták megtörni a házigazdákat, akik eredményes kontrákkal mindhárom pontot otthon tartották. A gólok sorrendje - 8. percben hazai, 71. percben vendég, 79. percben ismét hazai. Nagyot küzdött a gyomaendrődi gárda, egy jobb állományú Szentandrás sikerült két vállra fektetni. A hét sárga és egy piros lap azért harcos, kemény csatát sejtetett.

Fülöp Zoltán

Kite -

kintő

A HUNYAI KÖZSÉG-SORI ISKOLA EMLÉKÉRE

Az egykori hunyai községsori iskola tanulói széleskörű összefogással egy emlék-keresztet állítottak egykori iskolájuk emlékére, és rendbe hozták a tanoda egykori kútját is.

A Község-sor környékén ma már a természet csendje honol, a növények és vadon élő állatok birodalma, ahol az ember csak olykor-olykor tűnik fel zajos munkagépek kíséretében, és ahogy jön, úgy el is tűnik. Ma már szinte el sem lehet képzelni, hogy ezt a környéket egykor a szorgos, becsületes magyar családok hangja töltötte be: gyerekzsivaj, fiatal legények és leányok éneke, szerelmi vallo-mása, édesanyák és édesapák szerető és néha dorgáló szava, izzadó gazdák sóhaja... Élet volt itt a javából, nagybetűs ÉLET.

Az itt élő nagyszámú tanköteles gyermekekre tekintettel 1891-ben felállt a Község-sori iskola, amely kezdetben egy nem hivatalos „zugiskola” volt, a központi iskolából átjáró tanító vezetésével. Később hivatalos iskolává vált és önálló tanítót kapott. Több helyszínen működött, végleges tantermét 1900-ban építették fel, ahol 1971-ig folyt a tanítás. Ekkor a tanulók létszáma annyira lecsökkent, hogy értelmetlen volt tovább fenntartani az iskolát, így 1971 júniusában az iskola végleg bezárta kapuit. Az üres épületek még két évig álltak, mígnem 1973-ban végleg lebontották.

A hetvenes-nyolcvanas évek fordulójára a környék szinte teljesen elnéptelenedett, a lakosság javarészt a faluba, kisebb részt máshová költöztek. És a tanyavilág, a tanyai élet egyszer csak megszűnt... végleg. A tanyai iskola már évtizedek óta csak emlékekben él, kútja is évtizedekig nagy betonrengeteg volt.

Nagy adósságot törlesztettünk ezzel az emlékkereszttel, melynek ünnepélyes felavatására és megszentelésére szeptember 17-én került sor.

Az ünnepség kezdetén Hegedűs Roland polgármester köszöntötte a jelenlévőket, majd jómagam ismerttettem az iskola történetét. Ezt követően Tímár Tibor, egykori község-sori tanító megható beszámolót tartott az ide fűződő emlékeiről, élményeiről. A beszédek követően Czank Gábor plébános megszentelte a keresztet, majd végezetül Vajda János szívbemarkoló Őszi tájék című versét tolmácsolta a jelenlévőknek.

A hivatalos program végén meghitt beszélgetés zajlott le a jelenlévők között, mindenkinek volt egy kedves története az iskolával és az itteni étellel kapcsolatban. Sokan több évtized után találkoztak újra. Örömteli volt szemlélni ezeket a szép pillanatokot.

Ezúton mondok köszönetet mindazoknak, akik munkájukkal és anyagi támogatásukkal hozzájárultak a szép emlékhely létrejöttéhez. Az új kereszt belesimul a természet csendjébe. Üzeni az erre tévedő embernek, hogy itt egykor élet volt, mely már nincs, de a tovább él szívekben él. Hirdeti azt a példaértékű életformát, amit az egykor itt élt emberek követtek, és nekünk is követni kell.

Hegedűs Bence

Izges Izgek

Október

Töltött paradicsom

Nyolc nagy paradicsomot félbe vágunk és kikaparjuk a belsejét. A paradicsombelsőt összekeverjük tejjel, egy tojással. Darált marhahúst párolt rizzsel, 1 tojással, petrezselyemzölddel, sóval, borssal összekeverünk. Ezzel megtöltjük a paradicsomokat, kikent tűzálló tálba helyezük és leöntjük a tejjel keveréssel. Sütőbe tesszük, időnként a levéllel meglocsoljuk. Tört burgonyával tálaljuk.

Seidl Ambrus

FENYŐ FŰRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA
bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.

06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz

- csövek, szerelvények.
- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- Júliustól kedvező áron ZÁRTSZERELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSATORNÁK is kaphatók!

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909

Hítellelhetőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

Házhoz jön a fodrász!

Szeretettel várom minden kedves régi és új vendégemet teljes körű női-, férfi és gyermek-fodrászatomban.

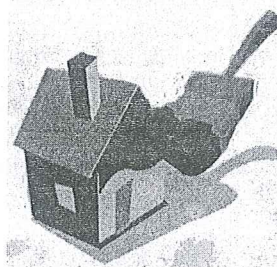
Ígérem szerint házzal is megyek! Hétvégeken is!

Látkóczkiné Erdős Magdolna

GYOMAENDRÖD, SZENT ISTVÁN. U. 61.

Telefon: 06/70/312-5037

Minden felületen otthon vagyunk!

Vállaljuk lakásának teljes körű felújítását, elképzelései szerint!

Munkáink garanciálisak, kivitelezésének a legfőbb szempontja a lehető

legjobb minőség elérése a legmegfizethetőbb áron!

A felmérésünk, ami az írásos árajánlatot is tartalmazza, teljesen ingyenes.

PROFILJAINK:

- festés, mázolás, tapétázás
- homlokzatszigetelés, hőszigetelő rendszerek
- gipszkarton falak, álmennyezetek, előtétfalak, boltívek
- rejtett világítások, gipszkarton díszítések, dobozások
- laminált parketta lerakása, parkettacsiszolás
- fürdők, konyhák burkolása, kőműves munkák
- tetőterek beépítése, szigetelése
- nyílászárók, ajtók, ablakok cseréje
- bontás, sít elszállítás
- vizes falak szigetelése
- házak külső homlokzatának szigetelése, színezése
- hidegburkolás (csempe, járólappal, márvány, gránit lerakása, ill. téglalera)
- melegburkolás (PVC, linóleum, szalagparketta, laminált parketta,
- padlószőnyeg, dekorpanel rakása és fektetése)
- állványozás, állványok bérbeadása (guruló, homlokzati)

LÁTKÓCZKI LÁSZLÓ • Telefon: 06/70/381-4227

MINDEN AMI FOTÓ

- esküvőfotózás
- rendezvényfotózás
- portré fotók
- baba-mama fotózás
- tábló készítés
- fotóelőhívás
- nagyméretű plakátok készítése
- promóciós és saját képes ajándéktárgyak
- vászonfotók
- reprodukciós felvételek készítése.

Cím:

5500 Gyomaendrőd, Bajcsy-Zsilinszky út 45.

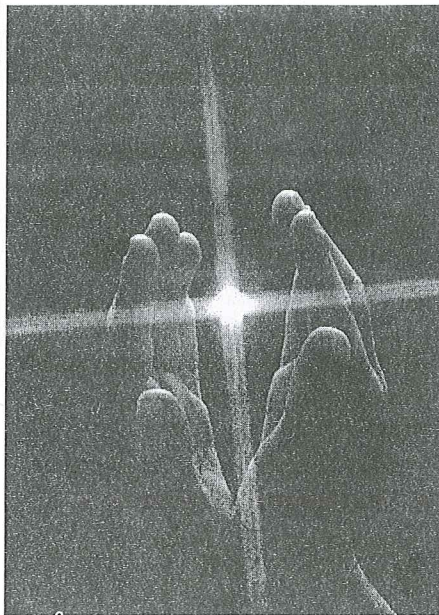
Telefon:

+36 (70) 2212520, Email: info@aszfoto.hu

Weboldal: <http://www.aszfoto.hu>

a képbe zárt pillanat...

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

*„Nem múltak el ők, lelk szívéinkben élnek;
Hízába szállnak árnnyak, álmok, évek.
Ők ott maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”*

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

özv. **HORNOK JÓZSEFNÉ TÍMÁR MÁRGIT** gyomaendrői lakos augusztus 28-án, 97 éves korában távozott szerettei köréből. Gyászolják a családtagok, rokonok és ismerősök. Isten őrökjön pihenése felett!

MÉSZÁROS VINCÉNÉ TÓTH MÁRIA MÓNICA gyomaendrői lakos szeptember 12-én, 73 éves korában megtért Teremtőjéhez. Gyászolják a családtagjai, rokonai, ismerősei. Fogadja be lelkét az örök boldogság!

özv. **OLÁH JÁNOSNÉ HANGYA MÁRIA** szeptember 4-én, 85 éves korában a mennyei hazába költözött. Gyászolják családtagjai, rokonai, ismerősei. Áldás és béke lengjen nyugvó porai felett!

Hálás szívvel köszönöm mindazoknak, akik a fiam, **KARCSICS ROLAND ATTILA**

halála alkalmából részvétüket fejezték ki. Övjon benneteket a Jó Isten.

Köszönettel:
Karcsics Gizella
szül. Hegedűs Gizella

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Sírhelymegváltási lehetőség Endrőd katolikus temetőiben!

A Szarvasvégi temető régi gyermekparcellájának szabad részein és a Központi temető köztemető melletti parcellájában is új sírhely-sorokat létesítettünk. A Szarvasvégi temető előnye, hogy belvizes időszakban is lehet koporsós temetést végezni magas fekvése miatt, a Központinak pedig az, hogy a sírhelyek a temető elején találhatóak. A sírhelyváltásról érdeklődni az Endrői Plébánián lehet munkanapokon délelőtt 9-től 12 óráig, vagy telefonon a 66/283-940-es számon, illetve az endrodi.plebaniia@gmail.com e-mail címen.

A gyermek intelme szüleikhez

Ne kényeztess el! Tudom jól, hogy nincs mindenre szükségem, amit kérek, csupán kipróbálom, hogy mit csíkarhatok ki Tőled!

Légy velem határozott! Ez azért fontos nekem, mert ezáltal érzem magam biztonságban.

Ne engedd, hogy rossz szokásokat vegyek fel!
Te vagy az egyetlen, aki ezekre még idejekorán figyelmeztethet.

Ne viselkedj úgy velem, mintha fiatalabb lennék, mint valójában vagyok!
Ezzel csak azt éred el, hogy ostoba módon „nagy” -ként próbálok viselkedni.

Ne javíts ki mások előtt! Sokkal többet érsz el, ha kettesben csendesen megmagyarázod, hogy mit hibáztam.
Ne tégy úgy mintha hibáim bűnök lennének!
A kettő összekeverése megzavarja bennem az értékek megtanulását.

Ne védj meg cselekedetem következményeitől! Néha szükségem van arra, hogy - fájdalmak árán - magam tapasztaljam a következményeket.

Ne vedd rossz néven, ha azt mondom, hogy „nem szeretlek”!
Legtöbbször nem te vagy akit nem szeretek, hanem a hatalmat ami akadályoz, hogy kedvem szerint cselekedjek.

Ne törődj sokat apró egészségügyi panaszaimmal! Néha csak azt szeretném elérni, hogy figyeljetek rám.

Ne korholj állandóan! Ha folyton zsörtölődsz, csak úgy tudok védekezni, hogy süketnek tettetem magam.

Ne felejtse el, hogy nem tudom mindig pontosan kifejezni magam! Ezért néha úgy tűnik, mintha nem lennék becsületes.

Ne rázz le, ha kérdésekkel fordulok Hozzád!

Ha nem válaszolsz, egy idő után azt veszed majd észre, hogy abbahagyom a kérdéseket és máshol keresek választ a kérdéseimre.

Légy következetes! Ha nem vagy az, zavartnak érzem magam, és nem tudok többé bízni benned.

Ne mondd nekem azt, hogy a félelmeim butaságok! Nagyon is valóságosak ezek a félelmek, és csak úgy tudsz segíteni nekem, ha megpróbálsz megérteni.

Sose tégy úgy mintha tökéletesen tévedhetetlen lennél! Túlságosan nagy lesz a csalódottságom, amikor rájövök, hogy nem vagy az.

Ne gondold, hogy elvesítetted a tekintélyedet, ha bocsánatot kérsz tőlem! Ez inkább meleg érzéseket ébreszt bennem.

Ne felejtse el, hogy szeretek kísérletezni! Kérlek, nyugodj bele próbálkozásaimba, nem tudok meglenni ezek nélkül.

Ne felejtse el, hogy gyorsan felnövök! Biztos nehéz Neked velem lépést tartani, de kélek, legalább próbáld meg.

Ne felejtse el, hogy nem tudok létezni szeretet és megértés nélkül. Talán nem is kell ezt neked hangoztatnom!
Vagy mégis?

Kérlek tartsd magad jó kondícióban!
Szükségem van rád.

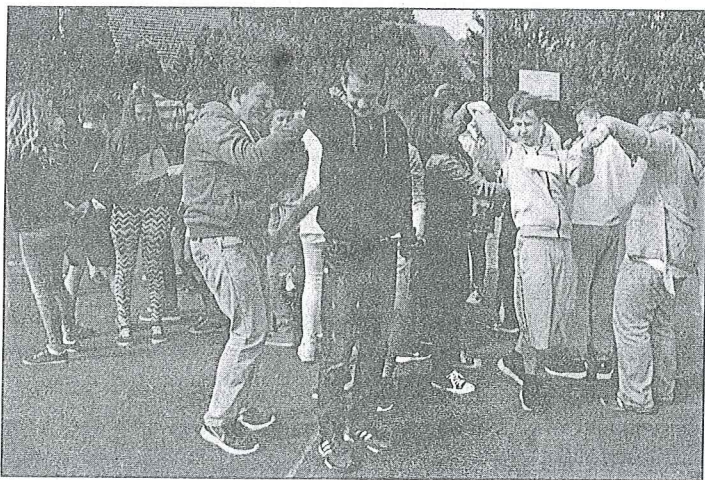

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium hírei

Gimnáziumi egység

„Kedvenc kis fecskéinknek jár a taps...”

Gimnáziumunkban már hagyomány, hogy szeptemberben „fecskéket” avatunk. Tanárok, diákok, nagyok és kisebbek egyaránt várják azt a hetet, amikor a végzős osztályok vidám feladatokkal látják el kilencedikesünket, akiket végül a hét utolsó napján „igazi” gimis diákokká avatnak. Minden egyes „fecskének” két-két végzős mentora van, rajtuk keresztül értesülnek az újabb és újabb ötletes feladványokról, a szünetekben pedig változatos próbákat kell kiállniuk. Ebben a tanévben rendhagyó módon a Szent Gellért Nap keretében kerül sor az avatásra. Diákjaink az ünnepi misét követően a városi Varga Lajos Sportcsarnokban vesznek részt a „Fecske-avató” vetélkedőn, bemutatkozáson és mindenki nagy izgalommal készül a programot lezáró kvizdicsre.

Légy otthon a nagyvilágban, tanulj nyelveket!

Tanulóink közül sokan megfogadták a tanácsot, hiszen jó néhányan a 2015/16-os tanévben is szép eredményeket értek el a nyelvvizsgákon, többeknek pedig a nyár folyamán érkezett meg a vizsgabizonyítványa:

Angol nyelv

Felsőfok „C”: Putnoki Réka (11. A)

Felkészítő tanárai: Varsányi Gyula, Maráz Alíz

Középfok „C”: Gonda Imola (12. B, emelt érettségivel)

Felkészítő tanár: Szabadka Marianna

Középfok „A”: Szarka Ramóna (11. A)

Felkészítő tanárok: Varsányi Gyula

Német nyelv

Középfok „C”: Tari Ferenc (13. A, emelt érettségivel)

Felkészítő tanárok: Elek Gyöngyvér, Deliné

Dobó Tünde

Alapfok „C”: Kruchió Adrienn (10. A)

Felkészítő tanár: Timár Marianna

Alapfok „B”: Gera Ilona (11. A)

Felkészítő tanárok: Elek Gyöngyvér, Timár Marianna

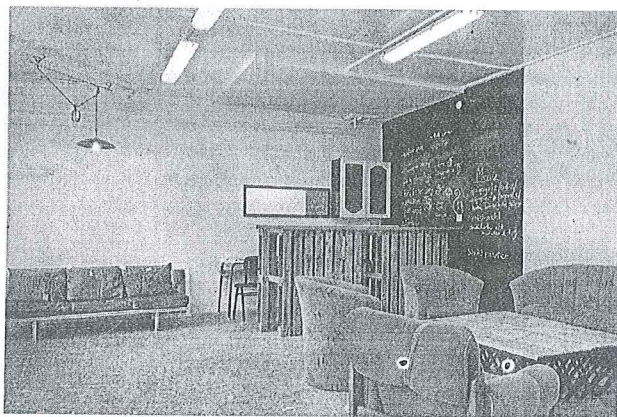
Kimagasló eredménynek tartjuk, hogy tanulóink közül többen előrehozott érettségi vizsgát tettek a 2015/16-os tanévben angol illetve német nyelvből, legtöbbjük 80%-os eredményt elérve jelest kapott a vizsgán. Az említett tanulók: Balázs Izabella, Bankó Klaudia, Csordás Alíz, Deli Csenge, Frolyó Karolina, Hunya Réka, Kalmár Gábor, Kruchió Attila, Lakatos Nóra, Putnoki Réka, Szarka Ramóna, Szonda Lili, Tóth Bálint, Valuska Tamás (11. A osztályos tanulók, jelenleg 12. A osztályosaink).

S hogy ők valóban úgy gondolják, megéri nyelvet tanulni, mi sem bizonyítja jobban, hogy sokuk már beadta jelentkezését az őszi előrehozott emelt szintű nyelvi érettségire.

Felkészítő tanárok: Elek Gyöngyvér, Timár Marianna, Vinkovics-Hangya Cecília, Rovnyik Katalin, Varsányi Gyula, Hüse Julianna.

KID-DÖK Klub

Ahogy arról már a korábbi lapszámban beszámoltunk, nyáron megkezdtük egy Diákklub kialakítását, s a munkálatok jó ütemben haladnak. A 2014/15-ös tanévben ugyanis rendhagyó módon, „disputás” keretek közt megrendezett DÖK napon rengeteg megvalósításra váró ötlet hangzott el a diákok részéről azzal a céllal, hogy tegyük vonzóbbá, mozgalmasabbá a gimnáziumi diákéletet. Az iskolai diákönkormányzat lelkesen vágott bele a tervezésbe, szervezésbe és támogatva a Kner Imre Disputakör (KID) korábbi javaslatát, együttműködött a klubhelység kialakításában. A korábbi tanműhely teljes átalakítására vállalkoztak tanárok, diákok egyaránt, ugyanakkor szülői és egyéb támogatói segítség is érkezett. Ez tette lehetővé, hogy egyedi, hangulatos klubhelységet hozzanak létre, ahol a tervek szerint KID-DÖK rendezvényeket, gyűléseket szervezhetnek, de akár az órák közti szünetekben, „lyukas órákban” is tartózkodhatnak, beszélgethetnek, játszhatnak az általuk megalkotott és a tantestület által jóváhagyott „házi rend” szerint.

Fényképalbum

Az 1966-ban végzett endrődi 8. a osztály.
Beküldő: Gonda Zoltán

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium hírei

Általános iskola

BECSENGETEK....

„A gyerekek olyanok, mint a pillangók a szélben... Van aki magasabban tud repülni a többiekénél, de mindegyikük képes repülni, úgy ahogyan csak a legjobban tud! Mindegyikük más és más, mindegyikük különleges, mindegyikük gyönyörű!”

Augusztusban az új tanév küszöbén mi pedagógusok – szívből, lélekben és tettekben – a tanévkezdésre gondolunk, készülünk. Már becsengettek, elkezdődött az új tanév idén is. Szeptemberben a fecskék búcsúzó csicsergése az örökké vidám gyermekszívajjal elegyedik, melytől az ősz vidámabb lesz. Gyermekünk indulnak el iskolatáskával a hátukon a nyári szünidő után az iskolába. Fogékonyan minden újra és szépre, türelmetlen várakozással, őszinte gyermeki kíváncsisággal, tele kérdésekkel: Vajon milyen lesz újra az iskolában, lesznek-e új tanítók, osztálytársaik, ki mellett ülnek majd, mi változott meg nyár óta?

A legnehezebb dolguk a kis elsősöknek van... Számukra egy teljesen új élet kezdődik azzal, hogy iskolások lettek. Minden megváltozik körülöttük.

Idén 27 elsős kisdíákot köszönthettünk ünnepélyes tanévnyitónkon a Veni Sancte-n. Itt szeretném megköszönni a kedves szülőknél azt a bizalmat, amit belénk vetettek, amikor hozzánk írták gyermeküket. Három hét telt el, kis elsősök beilleszkedtek a közösségbe, érdeklődők, nyitottak, aranyosak. Elindítjuk őket a tudás felé vezető úton, melyen kezdetben talán még bizonytalan léptekkel, meg-megállva, de aztán egyre biztosabban, határozottabban mennek a cél felé, a betűk, az írás, az olvasás és a számok birodalmába, egy csodálatos, számukra eddig még teljesen ismeretlen világba. Nagy örömünkre az általános iskola IKT eszközparkja a nyár folyamán két SMART táblával bővült. Az egyiket az első osztály „birtokolja”. Nem kellett sok idő, hogy a gyermekek elsajátítsák a használatát. Naponta, kézen fogva, egymást biztatva, közös felfedező útra indulunk, s így lassan és fokozatosan kitárul előttük egy új, eddig még teljesen ismeretlen világ, a mesék és a tudás világa. Később már csak rajtuk múlik, hol érnek partot, hol kötnek ki...

Őszintén kívánok városunk minden iskolásának és pedagógusának erős hitet, sikerekben és eredményekben gazdag tanévet!

Mészárosné Kiss Katalin
tanító

Lágerjárat

2016. szeptember 13-án, kedden délelőtt rendkívüli történelemórán vettünk részt.

Az általános iskolából indultunk osztály- és iskolatársainkkal, útközben csatlakozott a Kis Bálint Általános Iskola és a gimnázium, Hack Mária, a gyomaendrődi Német Nemzetiségi Önkormányzat vezetője, illetve néhány tanárunk. A gyulai vasútállomásra érkeve, a három csoport félórás rendhagyó órán vett részt, amelyet Marika néni tartott. Mesélt nekünk a malenkij robotról, a kitelepítésről, erről az embertelen időszokról. Miután végighallgattuk, csoportokban felmentünk az úgynevezett „marhavagonba”. Ebben hurcolták el régen az embereket. Megnézhettünk egy koszorúást (eltűnt rokonaik útját járták be leszármazottak, kutatók), visszaemlékezést arról, hogy hogyan kellett a férfiaknak és nőknek egyaránt dolgozniuk, milyen körülmények között kellett élniük távol a családjuktól. Marika néni még mesélt érdekességeket, majd visszaindultunk az iskolába.

Köszönjük az érdekes délelőttöt a szervezőknek!

Mészáros Kata és Hornok Nikolett 7. osztályos tanulók

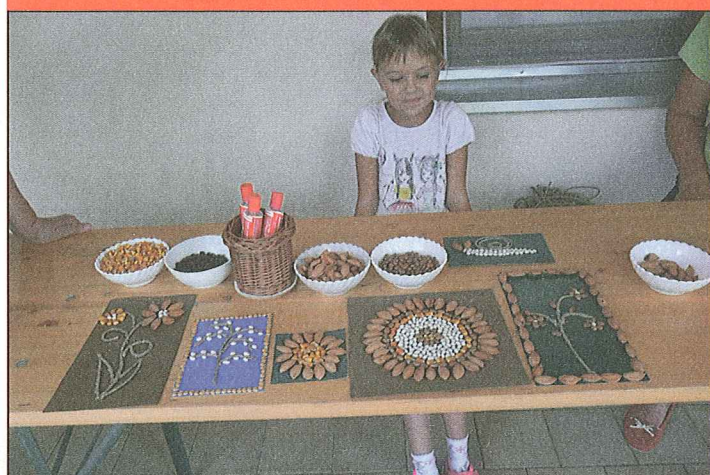
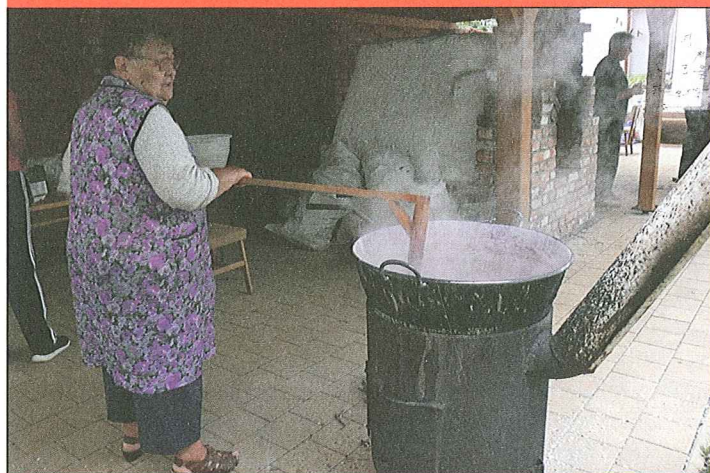
„ A HULLADÉK ÉRTÉK - SZELEKTÁLD! HASZNOSÍTSD!”

A Gyomaendrőd-Csárdaszállás-Hunya Kistérségi Óvoda szervezésében megrendezésre kerülő elektronikai hulladékgyűjtő versenyen osztályunk első helyezést ért el. A nyereményünk egy szarvasi kirándulás volt, melyen szeptember 17-én vettünk részt. Meglátogattuk a Mini Magyarországot, és sétahajóztunk. A kirándulás során elsétáltunk a Történelmi Magyarország középsébe, ahol Marcell tanár úr rendhagyó történelem órát tartott nekünk. Tartalmas, szép napot töltöttünk együtt.

Tóth Patrícia 5.osztályos tanuló

Cibere és szilvalekvárfőző nap - 2016. 09. 17.

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizés szobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Hídfő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
<http://www.feszekpanzio.hu>

AGRO ÁRUHÁZ

Kedves vásárlóim!

Őszi ajánlataim:

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- Kandallók, szenes kályhák, füstcsövek
- Űstházak, zománczott üstök, bográcsok
- Műanyag hordók, vödörök, kannák
- Szúnyogháló, szúnyogriasztók
- Munkavédelmi bakancsok, cipők
- Munkaruhák, védőkesztyűk, sisakok
- Esőruhák, gumicsizmák
- Szegek, csavarok, lakatok, záruk
- Festékek, hígítók, ecsetek, hengerek
- Virágföldek, virágcserepek, virágtápok
- Fóliák, zsákok, kéziszerszámok
- Őszi virághagymák, rózsafüvek, stb.

Várom kedves vásárlóimat!

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrői Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány 5502 Gyomaendrőd, Fő út 1. Tel., Fax: (66) 283-940 * Felelős: Szabó Zoltánné * Főszerkesztő: Hegedűs Bence * Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Vaszkó Mihály u. 1. Tel. (06 30) 4798-311 varosunk@gmail.com * Alapítók: †Vaszkó András, †Császár Ferenc, Iványi László * Szerkesztők: Cs. Szabó István, Czank Gábor, Farkas Zoltánné, Fülöp Zoltán, Hunya Jolán, Polányi Éva, Seidl Ambrus, Soczó Géza, Dr. Szonda István, Dr. Varju László, Várfi András * Műszaki szerkesztő: Iványi László * Lapzárta minden hónap 20. napján * Megjelenik minden hónap első hétvégéjén, Interneten a hónap 15. napján * Technikai munkatárs: Bukva Csilla

* MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: (70) 566-39-88 * <http://www.varosunkujsg.hu> * E-mail: varosunk@gmail.com szerkesztoseg@varosunkujsg.hu